II. ÉVF. 10. SZÁM
ÁRA 60 FILLÉR
1948 DECEMBER 1.

EGYETEMI KÖNYVTÁR FOLYÓIRATOK SZEGED

SZÜLŐK LAPJA

BUDAPEST I. ÁLLAM ÜGYÉSZSÉG 1948 DEC 16 óra ... perc ÉRKEZETT

Karácsony elé

Karácsony a béke és a szeretet ünnepe. A karácsonyfa gyertyáinak fénye a családi boldogság szimboluma.

Emlékezzünk! Még nem is olyan régen karácsonyi estéken ezek a gyertyák csak halvány fénnyel gyulladtak ki száz- és százezer magyar proletárkunyhóban. Ezen az estén is gond húzódott meg a dolgozó, a proletár szülők homloka mögött. S ha egy-egy pillanatra fel is lobban az öröm fénye, a pillanat boldogságában ott bujkált a holnap bizonytalansága. Ma, hála demokráciánk erejének, ez már a soha vissza nem térő multé. 1948 karácsonyán nálunk minden demokráciánkhoz hű dolgozó felszabadult lélekkel, a jövő tiszta reményével örvendezhet karácsonyestén, családjával, gyermekeivel. A régi világ karácsonya letünt, amikor a sok-sok szegény karácsony mellett a kizsákmányoló burzsoázia gazdagságát még jobban, még önzőbben megcsillogtatta. Bizony tagadhatatlan, hogy a burzsoávilág karácsonya a kiváltságosak ünnepe volt a multban. A második világháború bombazáporos karácsonyai végleg tudatosították bennünk, hogy a feudál-kapitalista világ a maga kizsákmányoló, válságoktól terhes, álszent gazdasági »rend«-jével, öldöklést felidéző imperialista politikájával a magunk és gyermekeink boldogulásának legádázabb ellensége. Ez a világ, miközben ölt, pusztított, rabolt, égetett, nem átallotta hívni Krisztust, zengeni az »angyal«-t.

A moszkvai Vörös-téren karácsony napján óriási fenyőfa emelkedik a magasba. Sok-sok vöröslámpása messze világít az éjszakába és semmi sem tudja elhomályosítani az árnyékában tolongó boldog gyermekek szemének csillogását. Ezeknek a gyermekeknek a szülei alig három évvel ezelőtt vérben és füstben harcoltak Budapest előtt a mi jövendő, boldogabb karácsonyunkért. Azóta nálunk most már harmadszor gyulladnak ki a karácsonyi gyertyák. Évről-évre fényesebben, ragyogóbban. A karácsonyfák alatt a szülők ajándékai mind gazdagabbak. A hároméves terv karácsonyai mind több proletár- és parasztkunyhóban is jelentik a megelégedést és a jövő iránti bizakodást.

Demokráciánk harmadik karácsonyán minden gyermeknek biztosítanunk kell az örömet. Az örömadás ma már nem a gazdagok előjoga s nem egyesek kötelessége csupán. Társadalmunk minden tagjának, minden rétegének ki kell vennie a részét abban, hogy az idei karácsony hangulatával, szeretetet sugárzó melegségével minden gyermeket körüllengjen. Nem szabad, hogy egyes »jótevők« nevéhez, személyéhez fűződjék a szeretet megnyilvánulása. Demokráciánk jövő reménységének, a fejlődő gyermeki léleknek meg kell éreznie, hogy a körülötte kialakuló új világban mindenkinek gondja van mindenki örömére, békéjére, boldogságára. Meg kell éreznie, hogy az ő öröme személytelenül magából az új társadalmi rendből, magából a közösségi élet új formájából fakad szükségszerűen és természetesen. Bizony mondom, ha ezt az igazságot sikerül megéreztetnünk gyermekeinkkel, akkor megajándékoztuk őket a legnagyobb ajándékkal, amivel az ember egyáltalán megörvendeztetheti embertársát, akkor részesítettük abban az örömben, amelyet Krisztus hirdetett.

Ilyen öröm kell, hogy eltöltse az idei karácsonyi ünnepen iskolás gyermekeink lelkét. Szülői Munkaközösségek, Demokratikus Nők, ifjúsági szervezetek, nevelők és hatóságok összefogva, ne csak az ajándékot biztosítsátok minden iskolás gyermek számára, hanem népi demokráciánk fényéből sugárzó mindenkire felemelő, mindenkit emberré tevő szeretet melegét nyujtsátok a karácsonyfák alatt! Ne felejtse sem felnőtt, sem gyermek, hogy a karácsonyfa körül terjengő béke, öröm és szeretet áldozatos, kemény, munkás életet követel. Jövendő karácsonyaink mind nagyobb és nagyobb örömének ez a biztosítéka. Ez az öröm fogja össze testi és szellemi munkás gyermekét. Az így megajándékozottak válnak majd igazi emberekké; akik szeretik és egyenlően embernek érzik egymást. Az ilyen emberek akarata és kemény karja lesz képes majd megfékezni az érdekből elnyomókat, és az imperialista harci zaj helyett az ő karácsonyi énekük fog végigzengeni az egész világon és magukhoz ölelik majd a világ minden dolgozóját.

Szoboszlay Ferenc

„Apuka, rajzolj nekem embert!“

Anyuka, hogyan kell cicát rajzolni?

Gyakran fordul szüleihez ilyen kérdéssel a gyermek s ilyenkor a legtöbben tanácstalanul állanak.

— Nem tudok én olyant! — válaszolja az, aki őszinte. Aki a »tekintelyét« félti, nem meri bevallani, hogy nem tud rajzolni s vagy rámordul a gyermekre: »Nem érek rá«, vagy azt mondja: »Ott egy kép, arról másold le!«

Van olyan szülő is — kevés —, aki ügyesnek érzi magát a rajzban, enged a gyermeke felszólításának és »mintát« rajzol gyermekének. Bár ne tenné!

— Mit tegyünk hát? — hallom a kérdést.

Mielőtt erre válaszolnék, azt kell előbb megmagyaráznom, hogy miért ne rajzoljunk »mintát« a gyermekünknek s miért ne is adjunk »képet« lerajzolásra neki?

Egy példát mondok el, megtörtént. Egy kislány egyszer arra kérte apukáját, hogy rajzoljon neki egy Mikulást, mert ő olyant nem tud. A jószándékú apa, aki ügyesen tudott rajzolni, megtette, amit gyermeke kért: rajzolt neki egyszerű vonalakkal egy Mikulást. A kis gyermek hálásan el is fogadta a mintát, »lenézte« arról a Mikulást és attól kezdve »tudott« Mikulást rajzolni. Mi volt itt mégis a hiba? Attól, hogy a gyermek látszólag »tudott« Mikulást rajzolni, még nem tudott mást is lerajzolni. Még rengeteg sok mindennek, amit csak egy gyermek rajzol, meg kellett volna adni az apa elképzelése szerint a »mintáját«. Ez azonban szerencsére nem történt meg, nem is igen tudott volna az apa mindenről mintát adni. Mi következett mindebből? Az, hogy *csak* Mikulást rajzolt a gyermek, egészen gépiesen, addig, amíg meg nem únta, mástól pedig elment a kedve, mert az nem ment olyan jól, mint a Mikulás. Abba is hagyta a rajzolást. A másik — sokkal nagyobb — baj pedig az volt, hogy amit így »tudott« a gyermek, azt is csak »beszajkózta«, nem maga jött rá, nem értette meg, hogy miért rajzolja úgy a Mikulást, ahogyan az apja azt neki mutatta. Nem volt tehát saját meggyőződése arról, amit csinált: *szolgalelket* kezdett így belenevelni az apa, jóhiszeműen. S ha ez az apa időt tudott volna rászánni s nemcsak egyszer-kétszer rajzolt volna »mintát«, hanem sokszor és sokmindenhez, annál inkább csak elősegítette volna gyermeke lelkében az önállótlanságot, a szolgalelket, ilyent pedig egyetlen jó demokratikus érzésű szülő sem akarhat!

Ezek után azt hiszem, könnyű megérteni, miért ne adjunk »képet«, »rajzmintát« lerajzolásra a gyermeknek? Akármilyen — látszólag — »szép«, meglepően »jó« lenne is az eredmény, de ezzel nem hogy tanulna a gyermek, hanem becsapná saját magát is, meg azt is, akinek mutogatná. »Idegen tollakkal ékeskedni« nem becsületes dolog.

— Mit tegyünk hát? — hallom ismét a sürgető kérdést. Hadd térjek rá tehát arra, mit tehet a szülő, ha gyermeke rajzi tanácsért fordul hozzá. Szoktassuk rá a gyermeket arra, hogy saját szemével lásson, saját fejével gondolkozzék! A nagyobb gyermek (a 9—10 évnél idősebb) minél többet figyeljen meg a valóságból.

— Nézd meg, figyeld meg, rajzold le, hogy *milyennek látod!*

A kisebb gyermeknél (a 9 évnél fiatalabbnál) ne annyira arra hivatkozzunk, amit láthat, hanem arra, *mit tudhat* a lerajzolni valóról.

— Mondd el, mit láttál!

Tehát: mondja el szóval előbb, azután rajzban. Igen ám, de néha mégis azt mondja például a kis rajzoló:

— Nem tudok embert rajzolni!

— Hát hogyne tudnál — mondjuk mi bíztatóan —, csak tudod, milyen egy ember?

— Hát milye van az embernek itt legfelül?

S megfogjuk a gyermek fejét.

— A feje! — lesz rá a válasz.

— Milyen a feje? — kérdezzük, s közben megsimogatjuk a fejét.

— Gömbölyű! — böki ki a gyermek.

— Nosza, rajzolj hát egy gömböt!

— Mi van a fej alatt? — kérdjük s kétfelől végighúzzuk kezünket a nyakán.

— A nyak!

— Hogyan áll a nyak?

— Egyenesen!

— Rajzolj az embernek egyenes nyakat a feje alá! — és így tovább.

Nem akarom folytatni, nincsen arra papír és idő, hogy minden lehetséges esetre példát mondjak, de azt hiszem, ennyiből is megérthetik a szülők, hogyan segíthetnek. Legyen először a gyermek eszében világos, mi az és milyen az, amit le akar rajzolni. Legyen az annyira világos, hogy el is tudja mondani. Ha már szavakba tudja foglalni a szándékát, mindjárt könyebb lesz meg is rajzolni. Mi, felnőttek pedig csak úgy segíthetünk a gyermeknek, mint a fenti példán láttuk, vagy a levegőben »rajzolunk«, de semmiesetre sem papíron. Vagy ami még jobb: a gyermekkel tapogattatjuk meg a tárgyat, a gyermekkel is megrajzoltatjuk a formát előbb a levegőben.

Ha elkészült így rendre a rajz, örüljünk annak a gyermekkel együtt! Dicsérjük meg, még ha ügyetlenke is az a firka. Értsük meg, hogy a gyermekhez mérten nagy teljesítmény volt az. Egy gyermek sem rajzol »rosszul«, hanem ki fejlettebben, ki kevésbbé fejletten. Mindegyik gyermekkel érdemes foglalkozni s mindegyik gyermeknek végig kell járnia a maga fejlődése útját. Épp az a fontos, hogy járja is végig, anélkül, hogy egyszerre, korát, fejlettségét meghaladó teljesítményt várnánk tőle.

Tehát: megértés, szeretetteljes bíztatás, tanács — amint fentebb leírtam — és a gyermekkel együtt tartó öröm: ezt nyujthatja a rajzolásban a szülői otthon a gyermeknek. S ez nem is kevés!

Paál Ákos

Hírek az Úttörővasútról

»A legkisebb vasút, a legfiatalabb vasútasok boldog örömmel fogadták október 29-én a nagy Gerő pajtást« — amikor a Széchenyi-hegyi állomás motorszínjében Szávai pajtás és a MÁV vezetőségének jelenlétében kiosztotta az úttörővasútas díszjelvényt 70 pajtásnak, akik a vasút megindítása óta állandó szorgalommal teljesítettek szolgálatot. Ez alkalommal viselték először az úttörő-vasutasok az új cipőt, amit munkájuk »ellenszolgáltatásaképpen« kaptak, s ezen a napon vették használatba az öltözőkből, a raktárhelyiségekből és az ebédlőből álló úttörő-vasútas otthont. A legnagyobb örömet azonban Gerő pajtás elismerő szavai szerezték, hogy az úttörők méltók vasútjukhoz s megállták helyüket. Link Emma köszönetet mondva a kitüntetésekért és az ajándékokért, ígéretet tett arra, hogy jó vasútas-szolgálattal, jó iskolai munkával igyekeznek mindent meghálálni és ha felnőnek, úgy fognak dolgozni, hogy élmunkás-jelvénnyel kitüntetve kereshessék majd fel Gerő pajtást, bebizonyítva, hogy a demokrácia valóban nem méltatlanokat ajándékozott meg az úttörővasúttal. (A kitüntetettek nagyrésze fővárosi iskolák növendéke.)

November első napjaiban a »Köztársasági Elnök pajtás« látogatta meg az Előre-állomást. Pamlényi Miklós pajtás (a Tomori-úti általános iskola VII. osztályos tanulója) — mint forgalmista — szabályszerű jelentkezés után bemutatta az állomás épületét és ismertette az ott folyó munkát. »Elnök pajtás« örömének és megelégedésének adott kifejezést, hogy a kisvasút nem játék, hanem ott komoly munka folyik és ígéretet tett, hogy támogatni fogja a vasút továbbépítését és munkáját.

Az úttörő-vasútasok meleg ruhával, köpennyel felszerelve várják a téli forgalmat. Jelenleg az első vonat 10 órakor, az utolsó 17 órakor indul a Széchenyi-hegyi állomásról. A gyermekeket zárt autóbusz szállítja a hegyre az Oktogon-térről. 13—15 naponként kerül most egy-egy pajtás szolgálatba.

Jelenleg a Szabadság-hegyi fővárosi általános iskolában folyik úttörő-vasútas tanfolyam. Az úttörők kerületi titkárai, illetve a csapatvezetők útján összegyűjtött jelentkezések alapján rendezik a további tanfolyamokat, kerületenként.

S. É.

„BÉKESSÉG A JÓINDULATÚ EMBEREKNEK"

A közelgő karácsony hangulatában a békére gondolunk.

Béke!

A háború, az öldöklés rettenetes éveiben az igaz embereket egy minden más érzelmet elsöprő vágy egyesítette: a békevágy! A béke reménye tartotta bennünk a lelket. Azt reméltük, ha vége lesz a borzalmaknak, ha leverték a gyilkos fenevadakat, a jobb belátás, az igazi béke fog diadalmaskodni. Azt hittük, ha feljövünk az óvóhelyekről, a katonák hazajönnek a harcterekről, a menekültek visszatérhetnek az üldöztetésből, megpihenhetünk a béke áldott levegőjében.

Boldogan jöttünk fel a szabad levegőre, ahonnan a kegyetlen hódítók már megfutottak; a menekültek, akik az elnyomott országot hagyták itt, a szabadság hazájába tértek vissza. Tudtuk, hogy függetlenségünket a hősiesen harcoló Vörös hadseregnek köszönhettük és most mi is ki akartuk venni részünket a ránk eső munkából. Pihenés helyett azonnal hozzáfogtunk a legerősebb iramban a munkához, helyrehozni minél hamarabb a kegyetlen pusztítás nyomait.

Épülő, szépülő országunk lelkes munka ütemétől hangos. Ennek a munkának az eredménye a mindennapi élet harcaiból születik meg. De nemcsak az anyaggal, a múló idővel harcolunk, hanem a maradisággal és az ellenállással is. A maradiságot megértjük valahogyan, a nevelés, a megszokás következményének tartjuk. Igyekszünk ezt felvilágosítással, tanítással megváltoztatni, de az ellenállást nem lehet józan ésszel megérteni.

Vannak egyes emberek itthon és népeket irányító államférfiak külföldön, akik nem ezt az építő munkát vállalják, amely a nemzetek jólétét segíti elő, az emberiség fejlődését viszi előbbre, amely minden embernek egyformán megadja az élethez való jogát és a lehetőséget ahhoz, hogy embertársai javára használhassa fel a magával hozott tehetséget, a belé helyezett »isteni szikrá«-t.

Érthetetlennek látszik a közösségi érzéssel eltöltött emberek előtt, hogy vannak olyanok, akiknek a vagyonhalmozás lehetősége, a hatalom, amely embertársaik eltiprásához ad jogot, fontosabb annál az útnál, amely a békéhez, a biztonsághoz, a félelemnélküli élethez, a felszabadult emberiséghez: a szociálizmushoz vezet.

Azok, akik ezen az úton a munkát akadályozzák, nem tudják, nem vették észre, hogy a fejlődés útjába állni csak ideig-óráig lehet, a haladás rohanó szekerét visszafordítani lehetetlen, mert eltaposса azokat, akik fel akarják tartóztatni.

És mert vannak olyanok, akik ezt nem tudják, azért nem ünnepelhetjük még az idei karácsonyon sem a békét. A világ egy része fegyvercsörtetéstől hangos. A tőkések által irányított országok háborúra készülnek. A tömegeket azonban ma már nem lehet hódító háború céljaira megnyerni, a népek békés, alkotó munkában akarnak élni, nem hajlandók imperialista célokért elpusztulni, hanem gyermekeik részére egy boldogabb társadalmat szeretnének felépíteni.

Ezért kell a háborús uszítóknak a hazugság, a csalás, a megtévesztés fegyveréhez nyúlniok. A tőkés országokban övék a sajtó, a rádió és a megvásárolható, lelkiismeretlen, pénzre és hatalomra éhes szolgáik csapata, akik hazug propaganda hadjáratával megtévesztik és érdekeik ellen való gondolkodásra és cselekvésre késztetik a bizonytalanabb alapon álló embereket. A háborús uszítás hullámai hozzánk is eljutnak s megtévesztik a gyengéket, a tájékozatlanokat és a — sötétlelkűeket.

Nekünk, szülőknek kell ezt a legvilágosabban látnunk, mert gyermekeink jövőjéről, életéről van szó. A mi szemünk ámuló elragadtatással figyeli a szocialista, a békéért dolgozó Szovjetunió boldog gyermekeit. A mi népi demokráciánk és a velünk szövetséges népi demokratikus államok ilyen boldog gyermekekért és majd ilyen boldog, békés társadalomért harcolnak.

Harc ez is, de szép, nemes, lelkesítő, felemelő küzdelem és nem szentségteleníti meg a közelgő karácsony áhítatos hangulatát.

Ha a háborús uszítók ellen harcolunk, ha gyermekeink boldogságáért, a szocialista társadalom kialakulásáért szállunk síkra, akkor harcolunk igazán a béke megvalósításáért s így tehetjük valósággá a karácsonyi béke örökszép gondolatát, egy új, igazságosabb társadalom számára. *Lenkei Kálmánné*

Szólj hozzá a felvetett kérdésekhez!

Tél

József Attila verse

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hogy melegednének az emberek.
Ráhányni mindent, ami antik, ócska,
Csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
Gyermekjátékot, — ó, boldog fogócska! —
S rászórni szórva, mindent, ami szép.
Dalolna forró láng az égig róla
S kezén fogná mindenki földjét.

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hisz' zúzmarás a város, a berek...
Fagyos kamrák kilincsét fölszaggatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.
Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
Hogy felengednének az emberek!

„Én... soha többet... nem fogok... lopni!"

Részlet Makarenkó „Az új ember kovácsa" c. művéből

Februárban a gazdasszonyunk megbetegedett és én kijártam, hogy felvegyék kórházba. Egyik vasárnap befogták neki a szánkóba a lovunkat és va'amennyi pártfogo'tja meg filozófiai teadé'utánjainak vendége ott tevékenykedett számtalan zsákocskájának elhelyezése körül. A jó öregasszony jámborul himbáltatta magát jószágainak ormán és még mindig csak azzal az óránkénti kétkilométeres sebességgel, elindult új életet kezdeni.

A lovacska későn jött vissza, de visszajött vele együtt az öregasszony is és jajveszékelve, zokogva gurult be a szobámba: mindenét ellopták. Barátai nem a szánba rakták be valamennyi zsákocskáját és táskácskáját, hanem Isten tudja, hová. Tiszta sor — kifosztották. Én azonnal felköltöttem Kalina Ivanovicsot, a gazdasági vezetőt, Zadorovot és Taranyecet, s általános házkutatást rendeztünk az egész telepen. O'yan sok volt a rablott holmi, hogy nem tudták annak rendje és módja szerint mind elrejteni. Bokrok alatt, a fészerek tetőin, a tornác mögött, sőt egyszerűen az ágyak alatt, szekrények mögül a gazdasszony minden kincse előkerült. Ez a vénasszony tényleg gazdag volt: vagy egy tucatnyi vadonatúj abroszt, temérdek lepedőt és törü közőt, ezüstevőeszközt, mindenféle vázákat, karkötőket, gyöngyöket és egyéb apróságot találtunk.

A gazdasszony ott sirdogá.t az én szobámban és a szoba hamarosan megtelt az ő híres barátaival, akiket rendre ott fogtam.

A fiúk eleinte konokul hallgattak, de én rájuk rivalltam és a látóhatár lassan kivilágosodott. A főtolvajok nem az öregasszony barátai voltak; ezek beérték néhány emléktárggyal, teszem azt: ho'mi kis terítőcskével vagy cukortartóval. Kidérült, hogy az egész história főszerep'ője Burun volt. Ez a feltevés sokakat meglepett, de leginkább engem. Burun elejétől fogva valamennyinél rendesebbnek látszott, mindig komoly volt és tapintatos, az iskolában pedig a legnagyobb szorgalommal és érdeklődéssel tanult. Megdöbbentett vá'alkozásának megfontoltsága és nagyvonalúsága: egész nagy bugyrokat rejtett el a gazdasszony ho'mijából. Kétség nem fért hozzá, hogy a telepen előfordult lopások mind az ő keze műve.

Végre-valahára megkerült az igazi bűnös! Népbíróság elé á'lítottam Burunt. Telepünk történetében ez volt erre az első eset.

A szurtos, toprongyos bírák a há'óterem ágyain és aszta'ain he yezkedtek el. A kis petróleum ámpa pis'a fénye világította csak meg a telepesek izgatott orcáit, Burun sápadt képét, amely nehézkes törzsön, vastag nyakon nyugodott; o'yan vo.t, mint Mac-Kin.ey, az Amerikai Egyesült Államok elnöke.

Fe háborodott, erős szavakkal ecsete'tem a fiúk e'őtt a lopások sorozatát: kirabo tak egy öregasszonyt, akinek minden öröme ezekben a szerencsétlen rongyokban van, kirabo'ták annak e lenére, hogy az egész te'epen senki sem vo't o'yan kedves a gyerekekhez, mint ő, kirabo'ták éppen akkor, amikor segítségre szorult, — mindez a legnagyobb emberte enségre va.l, i yesmire csak egy uto'só féreg képes. Aki ember, annak becsü.nie kell önmagát; az embernek erősnek és büszkének kell lennie, nem járja kifosztani egy gyámo ta an öregasszonyt.

Vagy az én beszédem tett mé'y benyomást, vagy pedig a né kü is forrt a düh a te'epesekben, — e ég az hozzá, hogy egyértelműen szenvedé yesen támadtak Burunra. A kis bog'yas Bratcsenkó két karjával fenyegette Burunt:

— Na, ha juk! Mit mondasz? Hűvösre kéne téged tenni, kiha gatásra kü deni! Miattad éheztünk! Te loptad meg Anton Szemjonovicsot is.*

Burun erre hevesen ti.takozott:

— Hogy én vettem el Anton Szemjonovics pénzét? Bizonyítsd be!

— Be is bizonyítom!

— Lássuk!

— Mi az, tán nem te vetted e'?

— Hát tán én?

— Persze, hogy te.

— Én vettem el Anton Szemjonovics pénzét? Hol a bizonyíték?

— Majd én bebizonyítom! — szólt Taranyec.

Burun felszisszent. Taranyec felé fordult, mondani akart valamit, de aztán csak legyintett:

— Noshát, mondjuk, hogy én voltam. De vissza is adtam.

A fiúk erre kitörő hahotával feleltek. Tetszett nekik ez a szórakoztató szóváltás. Taranyec hősies pózban jött előre:

— Kicsapni azért nem kell. Mindenkivel történhet baleset. De alaposan elrakni, azt igen. Ez a legkevesebb...

Mind elhallgattak. Burun lassan ráemelte szemét Taranyec him'őhelyes képére.

— Hogy jössz te ahhoz, hogy engem elrakj? Mit ugrálsz? Úgysem te leszel a telepigazgató! Anton majd felpofoz engem, ha kell, ez nem a te dolgod.

Velkovszki felugrott a helyéről:

— Mi az, hogy »nem az ő dolga«? Fiúk, a mi dolgunk ez, vagy nem a mi dolgunk?

— A mienk! — kiáltott valamennyi. — Majd mi ellátjuk a bajodat, Burun, jobban, mint Anton.

Egyikük már rá is vetette magát Burunra. Bratcsenkó egyenest az orra alatt hadonászott és kiabált:

— Megbotozni kéne téged, tudod?

Zadorov a fülembe súgta:

— Vigye el innét valahová, mert agyonverik!

Elhúztam Bratcsenkót Burun elől. Zadorov is ellódított egy-kettőt. Nagynehezen végét vetettük a lármának.

— Beszéljen Burun! Mondjon valamit! — kiáltott Bratcsenkó.

Burun lehajtotta a fejét:

— Nincs mit beszé'ni. Igazatok van. Eresszetek el Anton Szemjonovicccsal, büntessen meg, ahogy jónak látja.

Csend lett. Én az ajtó felé tartottam, fé.tem szétfrecscsenteni dühömet, ami csordultig eltöltött. A telepesek félreá'tak, s utat nyitottak nekem és Burunnak.

A sötét udvaron, hóbuckák között mentünk szó nélkül, én elől, Burun utánam.

Mélységes undor fogott e'. Burunt az emberi nem söpredékének, utolsó szörnyetegének láttam. Nem tudtam, mitévő legyek vele. A te'epre azért került annakidején, mert résztvett egy tolvajbanda üzelmeiben, amelynek felnőtt tagjait főbe őtték. Burun tizenhatéves volt.

Most némán á'lt az ajtónál. Én az aszta'hoz ültem és a'ig tudtam visszatartani magam, hogy valami nehéz tárgyat ne vágjak hozzá. S ezzel be is fejeztem volna.

Burun végre fe.emelte a fejét, átható pi'antást vetett rám és szembe nézve, minden szótagot hangsúlyozva, alig bírva visszafojtani zokogását, ezt mondta:

— Én... soha többet... nem fogok.... lopni.

— Hazudsz! Te ezt már a bizottság e'őtt is megígérted.

— Az a bizottság e őtt vo't, de most magának mondom! Büntessen meg, ahogy akar, de ne csapjon ki a te.epről.

— Mit érdekel téged a te'ep?

— Nekem tetszik itt. Itt le het tanu'ni. Tanulni akarok. Csak azért loptam, mert mindig ehetnék.

— Na, jól van! Három napig lakat a'att lesze', kenyéren és vizen. Taranyechez nem nyulsz. Értetted?

— Igen.

Három napot ült Burun abban a kis benyí'óban a hálóterem me.lett, amelyben annakidején a régi intézet fe ügye ői laktak. Nem zártam be, mert becsü.etszavát adta, hogy engede em né kül sehová sem megy. E'ső nap va óban csak kenyeret és vizet küldtem neki, de másnapra megsajná tam és ebédet is kapott. Burun e'őször büszkén vissza akarta utasítani, de én ráförmedtem:

— Mi az ördög? Még tán kéreted magad?

Elmoso yodott, vá.at vont és vette a kana.at.

Burun megtartotta a szavát: ezután már soha többé semmit sem lopott, sem a telepen, sem máshol.

* Makarenkonak, a telep igazgatójának keresztneve.

A valóságos élettel ismertessük meg gyermekeinket, ne hazug álomvilággal

Talán nincs is olyan gyerek és olyan felnőtt, aki ne álmodoznék. Gondoljunk csak vissza gyermekkorunkra: sokszor voltunk egyedül, amikor szüleink dolgozni jártak; sokszor unatkoztunk és vágytunk ki életünk szürkeségéből; sokat kínlódtunk a tanulással, amiről azt találtuk, hogy nincsen köze az igazi világhoz. Ilyenkor félrevonultunk egy sarokba és elkezdtünk álmodozni. Egy idegen világba álmodtuk bele magunkat. Színésznők vagyunk, és mindenki nekünk tapsol; férjhez megyünk a grófhoz és csodálatos kastélyban lakunk; valaki felfedezi, hogy gyönyörű énekhangunk van, és hangversenydobogókon járjuk be a világot. Közben öcséink is álmodoztak, talán egy kicsit aktívabb szereposztással, de nem kevésbbé merészen. Sarkutazók lettek vagy dúsgazdag bankigazgatók, vagy oroszlánvadászatra mentek Afrikába.

A nagy fantáziálgatások sokszor már kisgyerekkortól folynak: a kisfiú rablóvezérnek vagy detektívnek, indián főnöknek vagy cowboynak álmodja magát, és úgy viszi véghez hőstetteit, a kisleány hozzáfog királykisasszonyélete kifestéséhez. A serdülés éveiben azután még jobban megsokasodnak és színesednek az álmok, a felcseperedő kislány és a kamaszfiú napja tetemes részét álmodozással tölti.

Honnan veszik ezek a gyerekek álmodozásaik anyagát? Teljesen egyedül ki nem találhatják, legfeljebb egyéni szükségleteik szerint módosítanak rajta, cifrázzák és kevergetik. A példákból is nyilvánvaló a forrás: mesék, ifjúsági elbeszélések, a későbbi években pedig nagyrészt ponyva, ponyva-film és ponyva-irodalom. Ez az a pont, ahol a felnőtt világ felelőssé válik a fiatalok álmaiért.

A mi gyermekkorunkban — de miért menjünk oly messzire vissza? — még öt évvel ezelőtt is az ifjúsági irodalom nagy része, a könnyebb fajsúlyú »felnőtt« irodalom pedig csaknem teljes egészében egy célért dolgozott: kiragadni az olvasót vagy mozilátogatót a maga életéből, és belevinni egy színes, kalandos, gyönyörűségekkel teli álomvilágba. A kisfiúról kiderült, hogy grófi származású, a gépirókisasszonyt feleségül vette a vezérigazgató vagy az indiai maharadzsa. A filmek magukkal vittek az alvilágba, bemutatták a detektív és a betörő izgalmas hajszáját, a játékbankot, ahol öt perc alatt meg lehet gazdagodni — vagy egyszerűen a »felsőbb tízezrek« életét. Selymek suhogtak, csodálatos fürdőszobákban zuhogott a melegvíz, csillárok égtek báltermek fölött, hátaslovak száguldották át a mezőket. A kisfiú és a kislány zúgó fejjel olvasott és tágranyílt szemmel nézte a filmet. Ez az élet — érezte határozottan, és nem élet a szobakonyhás lakás, ahol szülei élnek, nem élet a gyár, ahol apja dolgozik és ezerszer nem élet a varroda, ahová be akarják adni. De talán-talán majd egyszer ő is belekerülhet az igazi életbe . . . A szemek távolbameredtek, és elindult az álmodozások sora.

Csodálkozhatunk-e, hogy évtizedeken vagy talán évszázadokon keresztül irodalom és színház ilyen módon ringatta álomba az embereket? Aligha. Amíg az emberek nagy többsége valóban nem élt emberi életet, amíg nedves lakásokból vitte őket a tüdővész, egészségtelen gyárhelyiségekben ölte őket a munka, és legkisebb módjuk sem volt, hogy gyermekeik számára jobb életet biztosítsanak, addig kellett a délibáb, az álomkép, a csoda. Helyesebben, nem is annyira nekik kellett, mint azoknak, akik őket bezárva tartották ebben az életben. A tömegek élete kibírhatatlan volt, vigyázni kellett, nehogy tömegesen álljanak össze, széttörni ennek a kibírhatatlan életnek a korlátait. Ehhez jó módszer volt az egyéni feltörés, az egyént érő szerencse megcsillantatása. A többiek lent maradhatnak a mélyben, — de én, én velem megtörténhetik a csoda, én bejuthatok a selymek, a hátaslovak, a báltermek közé, én belekerülhetek az igazi életbe.

Mára megfordult a világ. Nem csoda kell ahhoz, hogy valaki — mindenki — emberségesebb élethez jusson, hanem harc és munka. Harc azok ellen, akik elzárták előlünk az életet, és munka, hogy biztosítsuk az emberséges élet lehetőségeit. Az sem csoda, ha felfedezik a kisfiú tehetségét vagy a kislány énekhangját, hanem az új társadalom intézményesített, mindenkire kiterjesztett berendezkedése. A jobb élet nem álom, hanem valóság. Ha nem is máról-holnapra beteljesedő valóság, viszont mindenki valósága.

Azt jelenti-e ez, hogy gyerekeink, serdülő lányaink és kamasz fiaink most már ne álmodozzanak? Hogy ezentúl legfeljebb józan tervezgetésnek van helye? Aligha. Álmok mindig lesznek; a fantázia vágyvilágát nem lehet és nem is lenne jó széjjelrombolni. Csak éppen ne szolgáltassunk hazug képanyagot ehhez a vágyvilághoz, ne vezessük gyerekeink álmait gonoszul értelmetlen utakra.

Ne meséljünk kisgyermekeinknek? Dehogy is nem! Szép népmeséinket is elmesélhetjük, tündérekről és boszorkányokról, főként pedig Hüvelyk Matyikról, hősökről, akik legyőzték a hétfejű sárkányt. Csak éppen hangunkon, hozzáállásunkon érezze meg a kisgyerek, hogy mesét mondunk, nem valóságos történetet, hanem csillogó-villogó, kacsalábon forgó, óperenciástengert átrepülő mesét. Ne keverjük össze a mesét a valósággal! Amikor márciusban kivisszük a gyereket a szabadba, ne mondjuk, hogy a tavasz-tündérke megérintette pálcikájával a fákat, hanem magyarázzuk el, hogyan szívják magukba a gyökerek a talaj vizét, hogyan telítődik meg nedvességgel a fa és hogyan duzzadnak ettől a rügyek, amelyekben már készülődik a kis levél. Higyjük el, hogy a gyermekszemek nemcsak akkor megindítók, amikor tágra nyílnak a mese hallatára, hanem akkor is, amikor feszült figyelemmel nézik a cserebogarat, a gyíkot vagy a begubózó selyemhernyót. És a helyesen nevelő apa nemcsak csigát, rügyet és mókust mutat a gyereknek, hanem szerszámot is és gépet, műhelyt és munkafolyamatot. Amikor pedig ezt teszi, amikor saját munkájáról, munkája fejlődéséről és fontosságáról beszél, akkor már nemcsak látni tanítja a gyermeket, hanem egy világképet kezd benne kialakítani. Ezt a világképet kell továbbépíteni filmnek és olvasmánynak, ebbe kapcsolódik bele az óvoda és iskola tanítása.

Ez a világkép nem délibábot mutat, hanem valóságot és pedig nem érzelgős romantikával átszőtt, hanem tapintható, és izlelhető valóságot, emberek harcát és győzelmét, emberi munkát és az emberi munka gyümölcsét.

— Nem szürke és sivár ez a világ, nem kell előle megint ábrándképekbe menekülni? — kérdezik a szülők.

Erre nagyon komolyan egyet felelhetünk: aki szeretettel nézi, annak nem szürke, hanem ragyogó. Aki bizakodón várja tőle az emberek boldogulását, annak lélegzetfojtóan izgalmas. Aki tagjának és részesének érzi magát, az feszülten figyeli alakulását.

Hogy kár a »csodákért«? Hiszen a csodák nem tűntek el! Hát nem csoda egy fa kivirágzása és nem csoda az emberi test? De legfőképpen: nem terem-e csodákat az emberi munka és az emberi összefogás? Nem volt-e csoda, hogy két és fél év alatt elkészült a híd, nem csoda-e a szovjetorosz vízmű vagy a Szibériában termő búza?

És hogy letűnt a vágyálmok kora? Már miért tűnt volna le? Csak éppen nem elérhetetlen ábrándokat kergetünk. »Előttünk egy nemzetnek sorsa áll« — kicsik és nagyok bőven szőhetik a megvalósulás álmait. Már van úttörő-vasútunk, de majd egész város épül körülötte. Már vannak gyermek-játszótereink, de majd lesznek gyermek-sportpályáink és gyermekkönyvtáraink. Már van kenyerünk, de majd kalácsunk is lesz és rádiónk és motorkerékpárunk.

Még valami szép van a mai világ ábrándjaiban. Megvalósulásukat nem a sors különös, véletlen forgása sodorja utunkba, hanem saját erőnk és akaratunk. Amikor a kisfiú arról álmodik, hogy élmunkás lesz és ünnepli a gyár, amikor a kislány arra gondol, hogy gyermekét kertes kisházban neveli fel, nem kell elérzékenyülő szemmel néznünk őket: milyen szomorú lesz majd a felébredés! Ha a valóságos életre neveljük gyermekünket, akkor ez az élet be fogja váltani az álmokat.

Dr. Hermann Alice

Mutasd meg a Szülők Lapját ismerőseidnek!

Szervezzük meg a fővárosi gyermekek téli sportolását!

Milyen szép az első hóesés! Hogy felragyognak a gyerekarcok, amikor az első puha pelyhek szállingóznak a földre.

»Esik a hó! esik a hó!« Nem kell ilyenkor ébresztgetni, siettetni az öltözködést. Percek alatt kint teremnek a gyerekek az utcán.

Pedig a pesti gyerekek öröme alig több annál, hogy markukba fogják a csillogó pelyheket, és vigan topognak a fehéredő kövezeten. Pedig milyen jó lenne fürge szánkón, korcsolyatalpon siklani ...

És milyen egészséges lenne! Tágul a tüdő, erősödnek az izmok, bátorság és öröm érzése sugárzik a szemekből.

Szerezzük meg városi gyermekeinknek a téli sportok örömét! A Szülői Munkaközösségek összefogása, amely már annyi nehéz feladatot megoldott, itt is talál megoldást.

Javaslatom a következő: ahol az iskola udvara alkalmas, felöntözzük és jégpályát létesítünk rajta. Így volt ez régen, a háború előtt is. Néhány gyereknek van korcsolyája, soknak nincsen. A Szülői Munkaközösségek felajánlásaiból vehetnénk néhány pár korcsolyát minden iskolában. Ez az iskola tulajdona, ezeket a korcsolyákat felváltva használhatják egy-egy órán azok a gyerekek, akiknek nincsen korcsolyája. Ha nagyon »gazdag« az iskola Szülői Munkaközössége, talán egy-egy szánkóra is telik. Vagy talán akad egy ügyes apa, aki házilag összeeszkábál valami szánkófélét. Nem fontos, hogy tökéletes, modern alkotmány legyen, csak annyi kell, hogy jól szaladjon a havon.

Ha iskolánkint csak 10 gyereknek sikerül ilyen módon korcsolyázást vagy szánkázást biztosítani, akkor már több ezer budapesti gyereknek szereztük meg a téli sportolás örömét.

Kérem Szülőtársaimat, kíséreljék meg saját iskolájukban ezt megvalósítani és szóljanak hozzá a Szülők Lapjában indítványomhoz.

Fekete Jánosné

Gyere közénk, Szülőtársam!

Te és valamennyi szülőtársam örömmel tapasztalhatjátok azt a valóban örvendetes tényt, hogy azok a válaszfalak, amelyek eddig a család és az iskola, a szülő és nevelő között fennálltak, végre teljesen leomlottak. Összejövünk az iskolában. Részt kérünk az iskola, a nevelő gondjaiból, segítünk, tanácsot adunk és tanácsot kapunk. Ha körülnézünk a tevékeny társaságban, azt kérdezzük, hol vagy Te és hol van a többi Szülőtárs? Mert, sajnos, vannak olyanok, akik nem jönnek el. Vannak ellenséges érzésű és vannak közönyös szülők. Sajnálnivalók nagyon, mert milyen gyermekeket fognak felnevelni? Ma, amikor egyetlen nagy érzésnek kell áthatnia minden embert: a közösségi érzésnek, ők éppen ennek az érzésnek a hiányáról tesznek tanuságot.

Érezned kell, kedves Szülőtársam, hogy ez az érzés alakítja és viszi előre az új világot. Ebben az érzésében minden ember egybeforr. A munkás többet termel a közösségért: Érted. Az újgazda Érted szánt, vet, hogy kenyered legyen. Az iskola: Érted, gyermekedért segíti alakítani a boldogabb világot, s ehhez kéri a Te segítségedet. És Te nem jössz el; legfeljebb annyit teszel meg, hogy üzensz az iskolába, hogy csak vegyék szigorúan a fiút, egy-két nyakleveséért nem haragszol meg. Mert nem tudod, hogy az új nevelő nem ismeri a pálcát, de ismeri a szeretetteljes, tudatos ráhatást. Az öntudatos embereszményt, a közösségi embertípust alakítja ki. Te szigorú vagy otthon. Téged is így neveltek, hát jó a Te gyermekednek is. Csodálkozol, hogy mindezek ellenére mégis baj van gyermeked körül. Közömbös vagy saját gyermekeddel szemben is, hogyan is értenéd meg akkor a másik szenvedését, a mások harcát, akik szintén a jobb és emberibb világot akarják, mint mi; csak nekik jobban kell harcolniok érte, mint nekünk.

Ezért, kedves Szülőtársam, gyere csak el közénk. Annyi a tennivaló és minden dolgos kézre szükségünk van. Minden jó ötlet egy-egy lépés, haladás előre. Közeledik a szeretet ünnepe. Gondoltál-e vajjon a más gyermekére? Milyen szép lenne Tőled, ha egypár harisnyával többet vennél, egy szelet kaláccsal többet sütnél, és karácsony napján gyermeked felkeresné egy kis osztálytársát. Nem a »szegényt«, hanem azt, akinek ma még kevesebb jutott, mint Neked. És a világért sem »jótékonykodni!« Bízd a gyermekedre, ő meg fogja találni a helyes formát. Milyen szép lenne »a gyermek a gyermekért« karácsonyi megmozdulás. Beszélgess csak erről gyermekeddel! Meglátod, milyen boldogan fogja összekeresni megúnt játékait és viszi az óvodába, iskolába, hogy másnak szerezzen vele örömet, szórakozást. Gyere közénk, Szülőtársam! Keresd meg az iskolagondozót! Neki is segíthetsz. Tőle is megtanulhatod, hogy mennyi területe van a nagy közösségi munkának. Szeretettel várunk! De most jut eszembe, hogy én hiába írok itt. Hiszen Te, kedves, közömbös Szülőtársam, bizonyára nem olvasod a Szülők Lapját sem.

Kedves, velem egyformán gondolkozó Szülőtársaim, kérlek, vigyétek el neki!

Kőháti Jenőné

A TANÍTÓ FELADATA

M. I. Kalinin »A kommunista nevelés« c. művéből

Ha kérdeznék, mi ma a tanító legfőbb feladata, azt válaszolnám: új embert nevelni. (Ez persze gyakori szólam és nem mondok vele újat.) Nálunk nevelődik a szocialista társadalom új embertipusa. Ebbe az új emberbe a legjobb emberi tulajdonságokat kell beleoltani. Mert bár új, szocialista ember lesz is, emberi érzések fognak élni benne. Az ember — ember. Ebből kell kiindulnunk.

Milyen emberi tulajdonságokat kell beleoltanunk gyermekeinkbe?

Első a szeretet, a nép, a dolgozó tömegek iránt érzett szeretet. Az embernek szeretnie kell az embereket. Ha szereti az embereket, könnyebben, vidámabban él. Senki sem él olyan nehezen, mint a mizantrop, az embergyűlölő.

A második — a becsületesség. Hozzá kell szoktatni a gyermeket a becsületességhez. Erre a tanítónak következetesen, a pedagógia minden lehető fogásával törekednie kell. Nem hazudni, nem csalni, becsületesnek lenni!

A harmadik — a bátorság. A szocialista ember a munka embere, a világot akarja meghódítani és pedig nemcsak ezt a földgömböt, hanem a világegyetemet is át akarja fogni az emberi értelemmel.

A negyedik — az elvtársi összetartás. Elvtársi összetartásra feltétlen szükségünk van. Szükség van rá már csak azért is, mert kapitalista környezetben élünk, mert rendszeres uszítás folyik ellenünk. A Szovjetuniót csak acélfal védheti meg. Még erősebb lesz a Szovjetunió, ha a szovjetpolgárokba gyermekkoruktól kezdve beleneveljük az elvtársi összetartást, iskoláskoruktól kezdve az őszinte, szocialista összeforrottságot.

Az ötödik — a munkaszeretet. A munkát nemcsak szeretni kell, hanem a munkához való viszonyunk is legyen becsületes: tartsuk mindíg szem előtt, hogy az az ember, aki él, eszik és nem dolgozik, mások munkáját eszi meg! A munka kérdését különös nyomatékkal kell hangsúlyoznunk. A gyermekek konkrét példákon lássák, hogy a munka valóban a becsület kérdése. A gyermeket nem lehet megcsalni. De ha csak egy hamis árnyalatú hangot érez ki szavainkból, nem hisz többé nekünk.

A fegyelem önmagától következik azokból a tulajdonságokból, amelyeket az előbb felsoroltam. A gyermek szeret törni, zúzni, mi is szerettünk gyermekkorunkban. Mégis arra kell nevelni a gyermekeket, hogy vigyázzanak az értékes dolgokra. Ne csak törjenek, hanem alkossanak is — ebben áll a lényeg. Mi magunk is — összetörjük a régit, de egyúttal építői vagyunk az újnak!

Az a fő, hogy igazságosak legyünk a gyermekekhez, hogy önmagunkat figyeljük és kézbentartsuk, hogy derék, valóban szocialista polgárokká neveljük gyermekeinket, akik becsületesek, bátrak, akiknek fejlett közösségi érzéke van s akik a gyermekpszichológia és a gyermeki lehetőségek határain belül fegyelmezettek.

Végül az is nagyon fontos, hogy a gyermekek emlékezetében hosszú éveken át a lehető legkedvezőbb benyomások maradjanak meg az iskoláról. Ha el tudjuk érni, hogy tanítványaink egész életükön át ragyogó színekben lássák az iskolában eltöltött éveiket — ez igen nagy eredmény.

Itéltek a gyerekek...

Angyalföldön vagyunk, a Végeken, de a főváros egyik legszebb napközi otthonában. Egy órára csengetnek. A napközi ajtaját megnyitjuk a kicsinyeknek, mert az ő tanítónénijük beosztási ideje már letelt, s a délutánt nálunk töltik.

Jönnek a hosszú folyosón, mint kis karaváncsapat, felmálházva kabátokkal, táskákkal. Hamar elhelyezkednek, azután játszunk, mesélünk, s egy-két óra, mint tűnő perc elröppen. Kezdünk öltözködni.

Ekkor a kis Matyi kétségbeesett kiáltozása veri fel a termet.

— Nincs meg a ceruzám, elveszett a ceruzám. Jaj, jaj, megver a papám, pedig olyan nehéz ökle van, oszt olyan nagyokat üt rajtam!

Könnyei elöntik pufók fekete arcát, maszatos barázdákat mosva rajta, s amint esdeklő szemekkel ránk tekint, mindnyájan úgy érezzük, hogy Matyit meg kell mentenünk.

Nézzük csak meg a táskákat, nem tévedt-e el Matyi ceruzája. Az egyik ujjongva felkiált, magához ölelve egy ceruzát.

— Megvan! Ez az! Vegye el tőle, tanítónéni!

De kis gazdája méltatlankodó arcán látom az igazságot.

A többi fiúcska is körülveszi a ceruzát, hiszen ők olyan jól ismerik egymás javait. A kis fejecskék összeborulnak, halálos komolyan, töviről-hegyire vizsgálják a ceruzát és végre Matyira mutatva kijelentik, hogy nem Ezé, hanem Azé, vagyis a másik fiúcskáé.

Az ő ítéletük még hamisság nélkül való, Matyi is megnyugszik. A nagy fiúk elnémult ajakkal figyelik e tiszta lelkek igazságtevését, mert bizony közöttük már sokszor a hamis tanúskodás vagy az erőszak jogán történik az ítélkezés.

Nézzük tovább! Itt-ott felismerni véli Matyi a magáét, míg végre eljutunk az utolsó táskához, a boci-képű Aladáréhoz. Szép szál ceruza kerül elő, végén védővel. Matyi reményvesztetten már alig-alig nézi, s ekkor az őzikeszemű Ferike, mintegy benső sugallatra kijelenti, hogy a ceruza Matyié, a vége meg Aladáré.

Mélységes csend van. Mindenki érzi és megérti az utolsó mentséget. Aladár is szó nélkül elteszi a ceruza végét, bizonyára náluk nem jelent ez olyan nagy veszteséget és apukája majd talán símogatással jutalmazza fiacskája áldozatos segítségét.

Megnyugodott szívvel indulunk útnak. Nagy bajból segítettük ki egyik kis pajtásunkat.

J. K.

Két dolog teszi szerencsétlenekké az embereket, és elzárja az öröm elől szíveiket: az t. i., hogy nem tudják, mi kevés kell a megelégedéshez, s hogy önként teremtenek maguknak végnélküli szükségeket és óhajtásokat.

Budapest falujáróinak iskolaépítéséről

Magyarország újjáépítésének egyik legfontosabb pontja az iskolák újjáépítése, felszerelése, hogy az ország gyermekeinek minél jobb és egészségesebb, megfelelő iskolákat teremthessünk.

Mi, magyar szülők tudjuk és érezzük legjobban, milyen végtelen fontosságú népünk, országunk létére, boldogabb jövendőjére az iskola. Talán soha szülő ennyire nem érezte, mint most, a vágyat, a célt, hogy minél többet tanuljon gyermeke. Mert a lefolyt harc, ez a pusztító vihar, megtanított minket arra, hogy minden bizonytalan, minden értéktelen, csak egy biztos, amire mindig biztos támaszkodhatik a jövendő most még oly kicsiny embere is, s ez a tudás.

Ezt az igazságot felismerte az életét, hazáját újjáépítő magyar nép. Felismerte, amikor pénzét, munkáját, együttérzését odahozta a lerombolt iskola oltárára, megindította a »Dolgozók az Iskoláért« mozgalmat. Tudja, érzi az iskola fontosságát a falu népe is. Nekik talán még fájóbb a veszteség sebe. Mert a falunak nincsenek színházai, könyvtárai, nincsenek múzeumai és tudósai, akik ontják gazdag tudásukat. A faluban a tudást, kultúrát, az élet színét, érdekességét az iskola jelenti. És Magyarországon száz és száz falusi iskola szorul segítő kézre. Tudják-e ezt a budapesti szülők? Tudják-e azt, hogy az ország népe elindult az új honfoglalásra? Ezer és ezer kéz fogta meg egymást, ezer és ezer szív dobbant össze egy érzésben, elhatározásban.

Teremtsük újjá iskoláinkat! Egészséges, jól felszerelt, igazi jó iskolákat adjunk a falu népének!

És megindult a falujárók kis harcos csapata, ki a falura. Megkezdődött a nagy munka. Öröm, lelkesedés fűtötte a munkások, értelmiségiek, dolgozók lelkét. Szaktudásukat, munkabérüket, pihenő vasárnapjaikat a falusi iskoláknak szentelték. Egy-egy üzem elvállalta egy-egy iskola újjáépítését. Nem nézték a magyar nép áldozatkész, lelkes munkásai, ki mit csinál, milyen a munkaköre, szakképesítése. A vasmunkás téglát hordott, a gázműves kavarta a meszet. Az orvos, aki gyógyítani járt a falura, vizsga szemmel nézte körül a szegény, nyomorék kis iskolaépületeket, nézte, mekkorák az ablakok, mennyit enged be az éltető napsugárból. Most az egyszer nem tüdő- és szívleletet írt, hanem a padlók, iskolaudvar látleletét. Mérnökök, pedagógusok elindultak számbavenni, hol mire van szükség. A vasárnapi falujárók ontották a jelentéseket a falusi iskolákról, pontosan összeállították a hiányokat, az épületromok leírását. A Falujáró Központban szorgalmas kezek forgatták a jelentéseket, összeszámolták az adatokat.

Budapest kerületeiben pedig gyalulni, faragni kezdték a sok-sok kis, kényelmes, modern iskolapadot, annak az ezer és ezer kis magyarnak, akik sámlival, tégladarabokkal, elhasznált ládákkal járták második éve az iskolát, hogy legyen hova leülniök. Vitték Budapestről az építőanyagot. Elindult a gerenda az összeomlott tetőbe, a tégla a roskatag falakba. Üvegesek és nem üvegesek vágták az ablakokat: ajtó, kilincs, minden került. Tábla született az üresen tátongó kis iskolaszobákban, térkép a falakra. És rend, tisztaság és lüktető, eleven élet. A falusiak meszelték a felépült falakat, súrolták a friss, erődszagú padlókat. A teherautók egyre hordták a magasra tornyozott iskolapadokat. Szeptemberre készen állt sok száz iskola. Boldog, büszke ünnepélyeken szállt az ének felfelé. Iskolaavatást iskolavatás követett. Felcsendültek a hála és öröm elismerő szónoklatai. Budapest falujárói kitettek magukért, a közösségért, a közösség helyett dolgoztak. Gyönyörű tett volt munkájuk és hatalmas példaadás is.

Budapesti magyar szülők, sokan nem tudtok erről a közelmultban lefolyt munkáról. Az ilyen munka nem hivalkodik. Nem tornyos várkastélyutánzatok, üvegcsodák készültek itt el, amelyek messze kilométerekre mutogatják gőgös homlokukat. Ebben a munkában a mindennapi munka nyert egészséges, tiszta hajlékot. Óriási lépéssel vitte előre hazánkat a teljes újjáépülés felé.

Ti, szülők, tudjátok a legjobban, hogy mi vagyunk a mult és a jelen, de iskolásaink: a jövő. A költő ugyan azt mondja, hogy »multjában él a nemzet . . .« De a mult láthatatlan, kemény, földszagú gyökér. A jövő a ragyogó színes virág, az illatos gyümölcs. Mi azt mondjuk: »jövőjében él a nemzet!«

És ez a jövő az iskolákon keresztül tud csak beteljesedni!

Dr. Dunay Beatrix

Marczinovits József nem vette ki szabadságát

A családi otthon és iskola összeforrásának megható példáját mutatta a XIII., Szent László-út 61. szám alatti általános fiúiskola Szülői Munkaközösségének egyik tagja, Marczinovits József esztergályos, a Lakos és Székely gépgyár munkása, aki megjelent az iskola igazgatójánál, s ezt mondta:

— *A szülők már sokat áldoztak az iskoláért. Sajnos, én eddig nem tudtam közreműködni az iskola újjáépítésében. Most egyheti szabadságom lenne az üzemben, de ezt nem veszem ki, hanem egyheti járandóságomat az üzem vezetőjével átutaltatom az iskolának helyreállítási célra.*

A gyár megbízottja november 22-én Marczinovits József egyheti járandóságát, 186·28 forintot, átadta az igazgatónak.

186 forint 28 fillér... Tudja-e Marczinovits József, hogy mit adott az iskolának? Többet, mint gondolta. Az anyagi áldozatért is meleg köszönetet érdemel, de száz köszönetet érdemel azért, hogy nagyszerű tettével olyan példát mutatott a tanulóifjúságnak, amely felbecsülhetetlen értéket képvisel.

Karácsonyi előkészületek

Az iskolákban nagyban folynak az előkészületek a karácsony megünneplésére. Az iskolai Szülői Munkaközösségek már hetekkel ezelőtt kezdték gyűjteni a kinőtt ruhácskákat, cipőket. Az édesanyák bejártak délutánonkint az iskolába és serény munkával, ügyes kezekkel hozzáláttak a kis holmik kijavításához. Ezeket még az ünnep előtt szétosztják a rászoruló gyermekek között, de csendben, feltűnés és hivalkodás nélkül. Karácsonyra ne legyen rongyos gyerek a fővárosi iskolákban! — ez a jelszó.

Minden demokratikus szervezet megmozdult, hogy széppé, fényessé tegye iskolásgyermekeink karácsonyát. A »Dolgozók az Iskoláért« üzemi dolgozói és falujárói, a MNDSz, az Úttörők és a Diákszövetség közösen fognak össze az ünnepségek megrendezésében. Ne menjen haza egyetlen gyermek sem a nélkül, hogy az egész ország szerető gondoskodását ne érezze. Ez a karácsony a szocialista építő munkában égő ország reménységét, szeretetét fogja sugározni, jövőnk reménysége: gyermekeink felé.

Szüreti mulatság az egyik budai iskolában

A Kosciuszkó Tádé-utcai általános leányiskola október 31-én vidám szüreti műsorral szórakoztatta a szülői munkaközösséget. Szebbnél-szebb énekeket, verseket, tréfás jeleneteket adtak elő. A szláv népi tánc, a törpék szürete, Petőfi: Csokonai című költeménye a lelkes nézőknek derűs, feledhetetlen perceket szerzett. A műsort tánc követte. Az ünnepség bevételét az iskola újjáépítésére fordították. A Kosciuszkó Tádé-utcai általános leányiskola igyekszik meleg és közvetlen kapcsolatot teremteni a szülő-társadalommal. Szórakozás és kulturális munka — mindkettő alkalmas a szülő és az iskola között fennálló baráti kapcsolat elmélyítésére. A szüreti mulatság kedves, vidám óráira mindenki szívesen fog visszaemlékezni . . .

Zsengeri Ilka

Kérdezz s felelünk!

Városszéli bölcsőcske

Ezt a kis karácsonyi játékot úgy adjuk közre, ahogyan eredetiben le tük Nagy-Budapest munkásnegyedében. Nem fa'usi és mégis népi játék: régi és új elemekből, rigmusokból és da lamokból itt keletkezett a városszélen.

Öt angyal és a kicsi Máriácska — mindnyájan munkásgyermekek — a télies ruhácskáik fölé fehér inget öltenek, derekukra színes kreppapír-szalagot öveznek, a fejükre pedig a kidíszített papírzacskó, az úgynevezett »kilós« lisztes-zacskó kerül. Mária kék kendőt terít a hajacskájára és egy bababölcsőt hordoz az ölében. Vigyáz, hogy ki ne essék belőle a kisbaba. Mert abból nagy nevetés származnék, ha elejtené a gyermeket.

A legnagyobb angyal megy előre, kopogtat az ajtón és bekiált:

Szabad a betlehemeseknek a bölcsőt ringatni?

Belülről hallatszik a válasz: »Szabad!«

A négy énekesangyal kívül kezdi az énekét, ezalatt a csapat besétál és megáll a középen, a fényben:

Csöndes, csöndes az éjszaka,
Juhaimnál volnék vala,
Hallom az angyalokat zengeni,
Glóriát kiáltani!
Kiáltják a glóriát:
Szépséges Szűz Máriát!

A főangyal mondja:

Az Úr Jézus, ki hideg istállóban született,
Engedjék meg, hogy itt felvegyen egy kis meleget:
— A szívünknek a legnagyobb melegét,
S mi kívánunk hálából majd — jóestét!

Mind egyszerre rámondja, hogy rímeljen a szó:
Jóestét!

Az angyalok négyfelől letérdelnek a bölcső körül, Mária közöttük a középen szintén letérdel vagy leguggol — hiszen alighogy kinőtt a földből, még közel van hozzá — és úgy ringatja a kisbabát. Közben szól az altatóének:

A kis Jézus aranyalma,
Boldogságos Szűz az anyja,
Lábaival ringatgatja,
Két kezével ápolgatja.
Jézus ágyán nincsen paplan,
Megfázik a kis ártatlan,
Hogy is lehetne dunnája,
Elveszett a párnácskája . . .

Éneklés közben az angyalok mind rászegezik ragyogó szemeiket a ringó kis bölcsőre. Kibodorított hajukon megcsillan a fény. A béke és a szeretet örökszép képe ez: az anya ringatja gyermekét és zengi az altatódalt, amíg elalszik a kicsike. Azután felállnak az angyalok és a főangyal rigmusba önti az őszinte karácsonyi jókívánságot:

Fényes égből, mennyországból
Szálljatok le angyalok,
A didergő szegényeknek
Meleg ruhát hozzatok,
Nagykabátot, nagykendőt,
Vastagtalpú cipellőt,
Tüzelőfát, angyalok,
Azt is, azt is hozzatok!

Most már felállva még egy éneket zengenek:

Óh, gyönyörű szép titokzatos éj,
Égszemű gyermek, csöpp rózsalevél,
Kisdedként az édes Úr,
Jászolában megsímul
Szent Karácsony éjjel!

Az utolsó hangoknál ballagnak is kifelé: elől az angyalok, utánuk Máriácska a bölcsővel, legvégül a főangyal is elköszön:

Isten á dja meg a háznak gazdáját,
Törö je el minden búját és baját!
Most mi más házhoz megyünk:
Maradjon itt em ékünk!

»Mennyből az angyal . . .« hallatszik a távozók éneke és valóban megmarad közöttünk — ahogyan ők kívánták — a kedves emlékük.

És a *Szülői Munkaközösségek, a Nőszövetségek, a gyárak* munkáskezei bizonyára szorgalmasabban dolgoznak, hogy a béke és a szeretet ünnepén valóban érezzék a gyerekek mindannyiunk szeretetét.

Volly István

Az otthon és ízlés

Lapunk előző számában beszélgettünk az otthon vásári ízű műtárgyairól és egyéb csecsebecséiről. Most tegyük szóvá, hogy a közeledő ünnepek, a karácsony és az új esztendő alkalmával mennyit vétünk a jólzlés ellen.

Itt van először a karácsonyi és újévi levelezésünk. Mivel ez az öröklött kötelezettségünk sokfelé szól, vásárolunk »ötöt-huszért!« képeslapokat, és így a legképtelenebb képekkel lepjük meg egymást. Ezekkel a képeslapokkal az ízléstelenség már szinte határtalanul jelentkezik. A hátborzongatóan ízléstelen képeslapokat sokan albumba gyüjtik, vagy rosszabb esetben lombfűrész-keretben, mint falidíszt használják. Reméljük, hogy ezek a kulturátlanságok a jobb ízlés fejlődésével kipusztulnak.

Karácsonyi meglepetésül kapják gyermekeink a hamis ízű tündérmesés képeskönyveket, kifestő könyv alakjában vagy harmonikaszerűen szétnyithatóan. Óvakodjunk ezektől a gyermekbutító termékektől, mert ezekben a szöveg, a gügyögő versikék a képekkel együtt kitűnő alapot szolgáltatnak arra, hogy a gyermekek egy hamis világot szemlélhetnek. Ebben az ajándékozási időben gondoskodjunk arról, hogy a gyermek jó könyvhöz és jó játékhoz jusson. Tanácsért ne a szomszédokhoz forduljunk, hanem keressük fel bizalommal az az iskolát.

Az újévi malac, a kéményseprő, a négylevelű lóhere — akár csokoládé, akár más anyag formájában — elmaradhat ajándékozási szándékunkból. A babona kiirtásával is nagyot lépünk a magasabb műveltség felé.

Törekedjünk mindig arra, hogy otthonunk légkörében a műveltség csíráit ápoljuk és növesszük. Ha valaki állandóan ponyvairodalmat olvas, annak irodalmi szemlélete is ponyva. Csak a jó könyv, a tiszta irodalom tud mélyebb lelkiséget teremteni. A jó könyv ajándékozása nevelőeszköze a műveltség megteremtésének.

Minden emberben él a szép iránti érzék és a vágy annak felismerésére, csak meg kell találnunk a helyes utat, hogy milyen alakban tudjuk állandóan fel-

színen tartani és gazdagítani. A szépérzéket már a gyermekkorban kell fejleszteni, amikor a gyermek nagyon fogékony minden benyomásra. Amit a gyermek befogadott, az kihat egész életére. Az ifjúság fogékony lelkét kell átalakítanunk helyes kultúrszemléletre. A magasabbrendűség megismertetésével érhetjük el az alacsonyabbrendűség kiküszöbölését.

Az ügyesen megfogott ötletekkel csodát művelhetünk. Elmondom alábbi soraimban, mint aknáztam ki a gyermek gyüjtőszenvedélyét a helyes művészetszemlélet kialakítására. Közismert, hogy a gyermekek iskolás korukban szenvedélyesen gyüjtenek bélyeget, üveggolyót, cipőpaszta-fedelet, autogrammot stb. A tanulóim figyelmét felhívtam arra, hogy a sok haszontalanság összegyüjtése helyett gyüjtsenek minél több reprodukciót mindenfajta műalkotásról. A diákok szenvedélyesen kezdték a műalkotások keresését. Régi képes folyóiratok, művészi katalógusok, idegenforgalmi propagandalapok képei, művészi képeslapok útján versenyeztek a tanulók, ki tud több és szebb műalkotást kiollózni, összegyüjteni. A csoda bekövetkezett! Tanítványaim játékosan megismerték a festészet, szobrászat, építészet, iparművészet és népművészet remekeit. Megismerték az egyiptomi, a görög és római kultúra alkotásait. Idő előtt ismerték fel a középkor, a renaissance, a barokk és az újabb kor művészeti törekvéseit. Nemes játékukban megtudták, hogy az altamirai barlangrajz az ősember művészi törekvése, s Giotto, Michel Angelo, Cézanne, Derkovits egyenrangú felek. Tudtak értékelni, bírálni. Gyüjteményük állandóan gazdagodott. Egymás között cserélgettek.

— Adok egy Myront egy Rodinért!

— Elcserélem egyik Düreremet egy Rembrandtra! stb.

A gyermekek kezdtek önként múzeumba járni. Könyvtárakat látogattak, hogy ismereteiket és ízlésüket kimélyítsék. Sok, egyetemet végzett, úgynevezett intelligens embert szégyenítettek meg gazdag szemléletükkel. Kis polgáristáim ma meglett emberek és még ma is rabjai a szépnek. Gyakran találkozom volt tanítványaimmal a Szépművészeti Múzeumban és kiállításokon. Ezeknek a szép felismerése és szemlélete kultúrigényt jelent.

Neveljük gyermekeinket arra, hogy a jó könyv legyen barátjuk. Ismerje fel a gyermek, hogy a művészi szép fellelhető a prózai és verses irodalomban, a festészetben, szobrászatban, építészetben, iparművészetben és a zenében. Adjunk sok alkalmat, hogy gyermekeink hangversenyre járhassanak, múzeumokat látogassanak. Ajándékunk karácsonykor legyen egy jó könyv, akár szépirodalmi, akár szépművészeti vonatkozásban. A magasabb műveltség teremthet magasabbrendű embert és társadalmat.

Reuter Gusztáv

HOZZÁSZÓLÁS

a napköziotthon munkaversenyének kérdéséhez

A pedagógus van hivatva arra, hogy a fogékony gyermeklelkeken keresztül formálja a jövőt. Sok és nehéz munka vár még reánk. Mindenki szeretne már békés, gondtalanabb jelent élni: ezért gyorsítja meg mindenki a munka ütemét. De vigyázzunk nagyon, hogy intézkedéseink valóban fejlődést mutassanak, s ne essünk vissza egy rég feledett hibába.

Egy ilyen megálljt kell mondani, amikor a napközi otthonok munkaversenyét indítják meg. A versennyel ugyanis mindig jobb, az igazi célt szolgáló munkát akarunk végezni.

Mi a napközi otthon igazi célja? Összegyüjteni a dolgozók gyermekeit — otthon helyett otthont nyujtani, ahol a gyermek pihen, tanul, szórakozik. A multban tapasztalhattuk, hogy a *szigorú óraterv* szerint működő napközi otthon szinte második börtönné változtatta az iskolát. Nem lehet és nem szabad a fejlődő gyermeklelket egy egész délelőtt komoly munkája után *óratervbe* szorított munkával foglalkoztatni délután is. Időt kell engedni, hogy teste és lelke a délután folyamán pihenjen. A derűs, harmonikus lélek fejlődéséhez gondtalan, játékos gyermekkor kell. A napközi otthonnak gyermekklubnak kell lennie, ahol a gyermek érdeklődésének, hangulatának megfelelő szórakozást is talál: könyvtárt, dominót, egyéb társasjátékokat. Egy kötött óra lehet csak: a tanulás. Ezzel kötelességteljesítésre neveljük. Utána kisebb csoportokba verődve szórakozzék mindenki tetszése szerint. A vezetőnek csak irányító szerepe legyen. A kézügyesség sincsen azért száműzve, s egy-egy csinos mintadarab bemutatásával bizonyára kedvet ébresztünk. A lényeg az: a gyermek érezze, hogy a napközi otthonban csak azt kell csinálnia, amihez kedve van. Tehát nem lehet *előre* részletes *napközi* munkatervet készíteni. Ez felesleges adminisztrációs munka. A napközi vezető készítsen munkatervet, de úgy, hogy összegyüjti, mit lehet mesélni, játszani, kézimunkázni a csoport korának megfelelően. Az anyagot napokra beosztani éppen a napközi otthon lényege nem engedi. A napközi otthon vezetésére tapasztalt, ügyes, gyakorlott pedagógus kell, aki mindenkor a helyzet ura és aki rátermettségével a szabadfoglalkoztatást is úgy vezeti, hogy kötelességtudó, jókedvű, daloslelkű, hazát és munkát, valamint embertársait szerető embert neveljen.

Dr Györgydeák Jenőné

A szerkesztő válasza: *A napközibe járó gyerekek munkaversenye valóban elhibázott valami lenne, szőges ellentétbe kerülnénk a napközi otthon céljával: nyugodt otthont, felfrissülést, lelki »kinyújtózkodást« adni a gyerekeknek. A napközik munkaversenye nem is a gyerekek teljesítményén alapul. A pedagógusok munkaversenye ez. És minél nyugodtabb légkört, minél otthonosabb, kedvesebb környezetet és örömteljesebb foglalkozást tud a tanító gyermekeinek biztosítani, annál jobb munkát végzett.*

LEVELESLÁDA

★

E rovatunk anyaga ünnepi számunk gazdag tartalma miatt kimaradt. A hozzánk érkezett levelekre januári számunkban válaszolunk.

Minden kedves Olvasónknak szeretettel kívánunk örömteljes, boldog karácsonyt és egy boldog új esztendőt, amely újabb lépéssel visz közel bennünket szocialista, szabad országunk megvalósításához.

Elhagyott gyermekek otthona

A Krupszkajáról elnevezett gyermekgondozó

1942... Az orosz asszonyok, öregek, gyermekek ezrei menekültek a feldúlt, felperzselt falvakból a gyűlölt ellenség elől. Sok gyermek vesztette el akkor a szüleit. A Szovjet állam és az egész nép egyik legfontosabb feladatává vált menedéket adni számukra.

Anna Ivanovna Romanova, a Moszkva melletti Lizlovo falu kolhoz-munkásnője egy napon beállított a kerületi végrehajtóbizottsághoz.

— Ide figyelj! — mondta az elnöknek egyszerűen, barátságosan. — Az én gyermekeim már felnőttek. Nem vehetnék magamhoz egy árvát, hogy felneveljem?

Szavait melegen fogadták. Anna Ivanovna nem késlekedett. Magához vett egy árvát, azután még egyet, azután egy harmadikat, egy negyediket... Lassan, észrevétlenül így nagy család keletkezett, a Krupszkajáról elnevezett gyermekotthon. 33 gyermek talált menedéket Anna Ivanovna kis házában. Jelenleg 18 gyermeknek ad otthont, a többiek már felnőttek, bementek a városba dolgozni, tanulni. Néhányra rokonai ráakadtak, magukhoz vették őket.

Nehéz erről a kis mozgékony asszonyról elhinni, hogy már 66-éves. Fürge, mint egy fiatal lány, egész nap énekelget, hol az udvaron, hol a házból hallatszik zengő, telt hangja. Anna Ivanovna naphosszatt dolgozik, be kell utaznia a kerületet élelmiszerért, máskor a védnököket keresi fel. A hivatalos kiutalásokból és a védnökök segítségéből fedezik ennek a nagy családnak az életszükségletét. De a kislányok olyan gyorsan nőnek, a fiúk olyan hamar tönkreteszik a cipőjüket. Nem könnyű a gyermekeket ellátni. Ők ezt meg is értik, és erejükhöz képest igyekeznek is segíteni. A nagyobb lányok megtanultak varrni, órákhosszatt kattog a varrógép, a védnökök adománya. Mindenkinek van tennivalója, kötelessége: elkísérni a kisebbeket az iskolába, értük menni az előadások után, vizet, fát hordani, felforralni néhányszor napjában a régi, zümmögő szamovárt, segíteni Lena nénének megfordítani a hatalmas fazekakat a pici kályhán, fehérneműt mosni, és sok más mindennapi munkát elvégezni, ez foglalkoztatja Anna Ivanovna családi közösségét. Ebben a nagy, dolgozó családban nincsen helye a szeszélyeknek, a veszekedéseknek, a garázdaságnak. Itt igazán értékelik a kölcsönös segítség minden jelét és minden apró örömöt: a karácsonyfát, közös sétát, érdekes könyvet.

Szűk, de tiszta és világos kis ház. Egymást váltva készülnek a leckére: az egyik csoport az iskolába megy, a másik otthon tanul.

A szobák faliképekkel, plakátokkal, a gyermekek rajzaival vannak díszítve. A képek legjobbika Matvej Asmarin, Anna Ivanovna volt neveltjének, most a moszkvai iparművészeti főiskola hallgatójának műve. Ő éppúgy, mint a többi már felnőtt gyermek, nem felejti el a kis faházikót, és gyakran meglátogatja.

Anna Ivanovna neveltjeinek nagy többsége a honvédő háború folyamán elesett kolhozisták gyermekei. Soknak közülük szomorú emlékei vannak a múltból.

Ljuba Fonova a szmolenszki kerületből való. A fasiszták halálra kínozták anyját azért, mert nem akart nekik dolgozni, és felgyujtotta házát. Ljuba az erdőbe menekült. Sokáig bolyongott az erdőben, bogyókkal és gombával táplálkozott. Szovjet harcosok találtak rá és vitték el magukkal.

Ljuba most 14-éves. Az iskolában kitűnő, otthon Anna Ivanovna legjobb segítőtársa... »Ljubuskának« becézi mindenki, különösen a család kisebb tagjai.

Nina Szuszlovaja 15-éves. Sorsa hasonló Ljuba életéhez. A hitlerista banditák Nina szemeláttára agyonlőtték édesanyját. A kislány két kis öccsével Moszkvába akart jutni. Útközben a kisebbik, akit Nina a karján vitt, meghalt. Nina sokáig nem tért magához, komoran, hallgatagon ült a sarokban. »Nemsokára kicsit nekilendült!« — mondja Anna Ivanovna. Nina most egészséges, pirosarcú, vídám kislány.

Zsenya Babajev úttörő, negyedikes, felelősséget érez sok kisebb testvérével szemben. »No, mi van? A leckét megcsináltátok? No, mutassátok a füzeteket.« De Zsenya nem mindig ilyen szigorú. Esténként különböző játékokon mesterkedik, rajzolni tanítja a kisebbeket.

Iljusa Jakubov újonc. Nemrég még vak volt. Az orvosok visszaadták látását. Közben szerencsétlenség történt: meghalt az anyja. A fiúcska teljesen árva maradt. Anna Ivanovna otthonának hatása alatt mindgyakrabban tér vissza a mosoly Iljusa szomorú arcára.

Anna Ivanovnának, ennek az egyszerű, szegény falusi asszonynak sikerült talpraállítani a rábízott gyermekeket, visszaadta egészségüket és elvesztett életörömüket. Nagy élettapasztalata, emberi szíve — az igazi szovjetember szíve — segítik őt ebben a munkában. Nemrégen levelet kapott Balasihiből, a textilgyár igazgatójától. Ezt írja:

— Köszönöm, hogy olyan csodálatos lánykákat nevelt, mint Anja és Tanja Uchvatova. Kitűnően végezték el az ipariskolát, és most nagyszerűen dolgoznak a gyárban. Pompás lányok, mindenki tiszteli őket... Küldje továbbra is hozzánk idősebb neveltjeit. Én nagy örömmel fogadom őket a gyárban.«

A Moszkva melletti falucska kis háza, ahol egy szerető szívű asszony az árvákból a Szovjetunió értékes polgárait neveli, megérdemelten, becsülettel hordja Krupszkaja dicső nevét.

Pedagógus élmunkásaink. Októberben ismét 30 nevelő (óvónő, tanár és tanító) kapta meg a »kiváló munkáért« érdemrendet. A pedagógus élmunkások egyre növekvő száma mutatja, hogy a magyar nevelők megértették nemzetnevelő munkájuk fontosságát, és lelkes hittel, áldozatkész, kemény munkával vállvetve küzdenek a falusi és városi munkások seregei mellett emberibb, jobb jövőnkért, a szocialista új Magyarország felépítéséért.

A kitüntetett budapesti pedagógusok: *Karácsonyi Béla, Feuer Klára, Weiner Mihályné, Bartha Jenő, dr. Varga Sándor Balázs, Bereczky Erzsébet, Bonyhádiné Széll Anna, dr. Bertalan Pálné, dr. Lázár György, Győry Miklós, Szabó Vladimir, Tóth Istvánné, Boglár Éva, Szirmai Alice, Kenesei Pálné, Gát József, Torday Kálmánné.*

Varsó elesett — megvertem Andrist

Ez régen történt meg, ez a história, abban az időben, amikor a németek betörtek Lengyelországba, és Andris még kicsi volt. Amikor utána a néni megkérdezte Andrist, miért kapott ki, azt felelte:

— Mejt jossz voltam. Beléptem a vízbe.

És én is azt feleltem. Rossz volt. Belépett a pocsolyába. Pedig tudta, hogy nem szabad.

Mit is felelhetett volna Andris mást? Rossz volt, így mondta az anyu, tehát bizonyosan így is volt, mert anyunak mindig igaza van. Csak az első rémült tekintetében, amikor a váratlan ütés érte, ült ki bűntudat helyett valami csodálkozó meg nem értés, a sírásából csendült ki: voltam én máskor is rossz, léptem én máskor is pocsolyába és mégsem vertél meg.

És én is csak ezt mondtam. Rossz volt, belépett a pocsolyába. Nem is először. Máskor nem vertem meg, igaz, de egyszer már meg kellett tanítani arra, hogy szót fogadjon. Csak azt nem tudom, miért maradt valami kellemetlen szégyenérzet-féle bennem, miért éreztem úgy, hogy — hazudtam? Hogy' is volt csak? Andris belépett a pocsolyába. Harmadszor. Mikor először lépett bele, nevetve szóltam rá, és tréfásan felemeltem az ujjamat. Másodszor elmagyaráztam neki, hogy miért nem szabad. Harmadszor —, de előbb történt valami. Arrament egy rikkancs, nagy nyaláb újsággal a hóna alatt. Egyet a kezében lóbálgatott. »Varsó elesett!«

És mi napok óta szorongva vártuk a csodát. Hogy mégis megállnak a német fegyverek. Hogy a megváltozhatatlan mégsem következik be. Hogy mégsem lesz igazi háború. De Varsó elesett, és ott a szigeten, a játszótéren felharsant előttem a német győzelmi röhej, hallottam a bombák robbanását, elfogott a rémület, a kétségbeesés, a tehetetlen düh, mint egy hatalmas ütés után. Tehetetlen düh? Valamit tehettem. Itt volt a lábamnál a hároméves gyerekem. Varsó elesett. És én lekentem egyet a fiamnak.

Hogy miért mesélem el ezt a régi történetet? Talán valamire emlékeztet benneteket. Hogy is mondtad, Kovácsné asszonytársam?

— Ma igenis elvertem Karcsit. Feldöntötte a tintatartót. Borzasztó, milyen szeles az a gyerek!

Igaz, igaz, ez kellemetlen. A tinta csúnya foltot hagy. De nem furcsa, hogy a multkor, amikor szakadt nadrággal jött haza, csak egy nagyot sóhajtottál? Persze, ma úgyis annyi bajod volt, így mondtad, úgye? Ellopták az erszényedet. Benne voltak a kenyérjegyek meg tizenöt forint. (Ki vert meg érte?) Csőrepedés volt a házban, nem tudtad megfőzni az ebédet. A kabátodon molyrágást találtál . . .

Nem ezért volt, Kovácsné asszonytársam? Nem ezért verted meg Karcsit? Légy őszinte! És te, Molnárné? Hát bizony, Katinka szeret feleselni, igaz. Azelőtt is szeretett. De mostanában sokat veszekedtek az uraddal. Sajnos, nem értitek meg egymást. Kedvetlen vagy, el vagy keseredve. És akkor még az a gyerek is . . .

Látjátok, én akkor, amikor Varsó elesett, belenéztem magamba. Őszintén. És azóta tudom, hogy az ütéseket, amelyeket kapunk, mindig továbbadjuk. A bosszúságért, megszégyenülésért, kisebb-nagyobb csapásokért valakinek fizetni akarunk. És ez rendjén van így. Ez természetes.

Csak az nincsen rendjén, hogy nem oda ütünk vissza, ahonnan az ütést kaptuk. Ha kell, felfelé, ha kell, saját magunkra is. A gyerekünket verjük meg. Azt, akit szeretünk.

Meller Rózsi

Tanulmányi érdemrendek

Kíváncsi várakozással néztünk a sokat sürgetett és régen ígért tanulmányi érdemjegy-reform elé.

Alig volt valami megkülönböztetési lehetőség eddig. A négy osztályzat nem mutatta azt a nagy különbséget, ami a feladatát mindig szorgalmasan ellátó, kötelességtudó és iskolai munkáját következetesen elhanyagoló tanuló között van.

Külföldön sokkal szélesebb skálája van az értékelésnek, mert a Szovjetunióban 7, Romániában, Olaszországban 10, Franciaországban különösen sok: 20 osztályzattal minősítették mindig a növendékek munkáját.

Az idei iskolaévben a V. K. M. 9.500/1948. számú rendeletével megváltoztatta a tanulók minősítését.

Két részből áll ez a rendelet: eltörli az eddigi külön magaviselet és szorgalom osztályozást, s helyettük, de szélesen kiterjesztve az értékelés szempontjait, a magatartást hozza. Másik változtatás: a régi négy osztályzatot 7-re emeli, s megfordítja a sorrendet, tehát a legmagasabb osztályzat, a 7-es a legjobb.

Mind a magatartás, mind a tantárgyak osztályozásánál egyik főszempont, hogy a társas életbe mennyire helyezkedik bele a tanuló, mennyi jóindulat, segíteni akarás van benne társai és környezete iránt.

A magatartás értékelésére három osztályzat van: a példás, számjelzéssel: 3; a jó: 2; a tűrhető: 1.

Nézzük a tantárgyak elbírálásának szempontjait!

Itt tekintetbe kell venni, mennyire képes a tanuló önálló munkára, hajlandó-e önmaga is kutatni és saját erejéből fejleszteni tudását, vagy csak azt sajátítja el, amit a tankönyvekből készen kap. Másodszor: az iskolai munkában mennyire vesz részt. Az új anyag megbeszélésénél a tanár által felvetett problémát igyekszik-e megoldani, vagy csak meghallgatja, hogy mások mint okoskodnak. Harmadszor tekintetbe kell venni, hogy az előző időszakhoz képest fejlődést mutat-e.

Mindezek előrebocsátása után nézzük meg az új osztályzásokat!

Ki kaphat 7-est? Aki feladatát mintaszerűen elvégzi, az osztály közös munkájában résztvesz, társait segíti munkájukban és nemcsak a készen kapott anyagot tudja, hanem önmaga is kutat; könyvekből, előadásokból a hallottakat hasznosítja.

6-ost az kap, aki mindezekkel rendelkezik, de az önálló kutatásban még nem mélyült el.

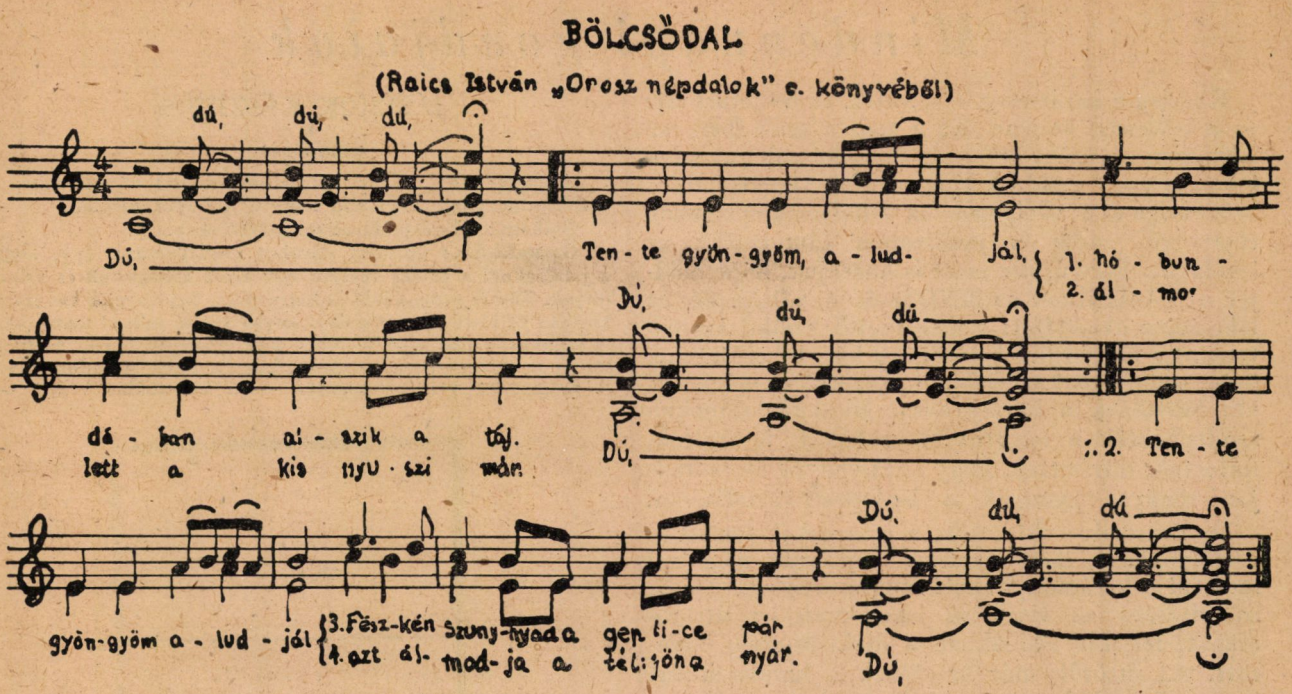
Az 5-ös megfelel a régi egyesnek, a 4-es a régi kettesnek, 3-as a régi hármasnak. Kettest annak adunk, akinél az előhaladás akarásának valami kis nyoma látszik; 1-est, aki a maga lustaságával társait is hátráltatja a munkában.

A bukás elbírálásában is újítást hozott az idézett rendelkezés, mert nemcsak az egyes, de több kettes is bukás.

Ha egy fontos tárgyból van kettes, de a többi legfeljebb hármas, még léphet felsőbb osztályba.

Bukást jelent, ha 2 vagy 3 tárgyból van kettese, a többiből legfeljebb hármas vagy ha egy egyese és mellette legfeljebb 2 kettese van. Ha ennél rosszabb, akkor osztályt kell ismételnie.

Ezek voltak az osztályzás új rendjének fontosabb pontjai. Meglátjuk belőlük, hogy a régen oly hőn óhajtott egyes milyen rettegett ellensége lett a diákságnak.

Ne használjunk nevelési közhelyeket!

Gyakran mondunk jószándékú közhelyeket gyermekeinknek, pedig ez sohasem éri el célját, javító, építő szándékát, akár tárgyilagosan és nyugodtan, akár dührohamunkban mondjuk. Fogadjuk meg, hogy töröljük szótárunkból az ilyen megállapításokat:

»*A mi családunkban ehhez senkinek sincsen tehetsége.*« Merész meghatározás, mert minden gyermek egy új világ, rengeteg ismeretlen erővel. Ilyen megjegyzés örökre megakadályozhatja tehetségének kifejlődését.

»*Szerencsétlen kezed, két ballábad van!*« »*Lyukas a kezed*« stb. A kalmasak arra, hogy a gyermek teljesen elveszítse önbizalmát, hiszen a szülő véleményében feltétlenül bízik!

»*Egy fiú ezt ügyesebben csinálná.*« »*A fiúk okosabbak.*« »*A lányokban nagyobb a kitartás.*« »*Ez nem lánynak való munka.*« Az elmúlt rendszerek, évezredes elnyomás fejlesztették ki a képességek, a munka éles elhatárolását. Nincsen női munka, férfi munka! A nők már megmutatták ennek igazát, legfőbb ideje, hogy a gyermekeket *egyformán* szoktassuk munkára.

»*Ha egy kislány fütyül, Szűz Mária sír!*« Ehhez a butasághoz nem is kell kommentár. A mi asszonyaink ilyent nem mondanak, de ha a szomszédasszonyunk mondja, magyarázzuk meg, hogy nem bűn a fütyölés, legfeljebb illetlen. Ne keverjünk a gyermek ártatlan lelkébe vallási babonákat.

»*Kés, villa, olló nem gyermeknek való.*« *Hagyd abba, úgysem tudod megcsinálni.*« »*Más gyermek a te korodban mennyivel ügyesebb.*« Teljesen helytelenek. Engedjük nyugodtan játszani, persze először ne adjunk éles kést, hegyes ollót a kezébe. Magyarázzuk meg, hogy óvatos legyen, mert ezek kárttevő szerszámok, magunkat és másokat is megsebesíthetünk, ha nem vigyázunk. Előbb elmondjuk szoktassuk le a hadonászásról, mutassuk meg a helyes tartást és fogást. A legnyugtalanabb gyermek fölös energiáját is leköthetjük papírkivágással, életlen ollóval. És csak próbálja megcsinálni a nehezebb feladatokat is, ne vegyük el előre a kedvét. Azonban ne erőltessük, óvatosan mutogassunk, hogy a segítséget észre se vegye. Dicsérjük meg a legkisebb eredménynél és semmiesetre se mondjuk: »más gyerek . . .« Nemcsak önbizalmát sebezzük meg, hanem irigységet ébresztünk vagy hajlamot, hogy mindenki fölényét elismerje.

»*Ne lábatlankodj!*« »*Alkalmatlan vagy, feltartasz!*« »*Más gyermek már segít a szüleinek.*« A türelmed és szereteted határtalan legyen, mert így ránevelheted, hogy sohase legyen alkalmatlan a gyermek. Ha ilyen, a mi hibánk! Már amikor járni kezd, foglalkoztassuk, akár gombokkal, dobozokkal. Ha már járni tud, apró megbízatásokat adjunk neki, hogy idehozzon valamit. Ne engedjük, hogy összetépje a képeskönyvet, rongálja készakarva a játékot. Ha nagyon szeret papírt tépdesni, néha adjunk neki: »Ezt összetépheted!«

A nevelést bizony a pici babánál kell elkezdeni. Ha beteg a kisbaba, hagyjuk nyugodtan bölcsőjében feküdni.

Ne beszéljünk a kis gyerekkel gügyögve, selypesen, mert így tanulja meg, holott a helyes kiejtést, helyes szót is megtanulja, ha mi így beszélünk vele.

Engedjük dalolni, lármázni, nevetni, kicsit hangoskodni. Aki szigorú tilalom jegyében nő fel, az pesszimista, keserű ember lesz.

Nyalánkságra csábítjuk a gyermeket, ha az édesség, gyümölcs stb. szeme előtt könnyen hozzáférhetően van. Ne tegyük próbára önfegyelmét! Az osztásnál ne essünk túlzásba!

A kényeztetett gyermek idegessé válik.

A szülői tekintélyre szükség van, de ezt következetességgel és nem kiabálással szerezhetjük meg. A gyermek ne féljen a szülőtől, de tudnia kell, hogy ha egyszer valamit megtiltottunk, azt sem sírásra, sem könyörgésre nem változtatjuk meg. Ragaszkodjunk szigorúan ehhez az elvhez.

Ha a gyermek ingerlékeny, vegyük tudomásul, hogy ez beteges tünet. Vigyük orvoshoz. Ne fokozzuk, ingereljük, csipkedjük ilyenkor, hanem igyekezzünk megnyugtatni.

Fontos, hogy a gyermek bizalommal legyen anyjához. Ne féljen elmondani, ha hibázott.

Lénárt Irén

A Szülői Munkaközösségek ügyeinek intézésére önálló ügyosztályt állítottak fel a kultuszminisztériumban. Vezetője *Fonó Ernőné*, a fővárosi Szülői Munkaközösségek eddigi vezetője. A jövő fejlődés szempontjából igen nagyjelentőségű új intézménnyel legközelebbi számunkban részletesen foglalkozunk.

Mindennapi gondjaink

Közeleg a karácsony, a szeretet, az összetartozás és a békesség ünnepe. Ez a nap a családban, az iskolában egyaránt öröm, de az előkészület az iskolában is nagy gond. A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége és a »Dolgozók az Iskoláért« mozgalom résztvevői eddig is mindenben támogatták az iskolákat. Forduljunk most is hozzájuk, kapcsolódjék az iskola ismét az MNDSz és a »Dolgozók az Iskoláért« akciójához s meg fogják találni kerületenkint a megfelelő lehetőséget a bánat enyhítésére, öröm szerzésére. A szülői munkaközösségek már hetek óta készülnek a karácsonyra. Munkadélutánokon rendbehozták a rongyos kis ruhákat, javítottak, foltoztak, díszítettek, hogy karácsonyra ne maradjon rongyos gyermek a budapesti iskolákban.

De nemcsak a felnőttek, a gyermekek között is osztályonként, csoportonként idejekorán meg kell indítani a karácsonyi akció megszervezését. Ennek irányítására az általános iskolákban az úttörőcsapat, felsőbb iskolákban a diákszövetség hivatott. Az úttörők már készülnek a kerületenként megrendezendő karácsonyi kiállításokra, amelyeken kiállításra, eladásra kerülnek a műhelymunka összes szép termékei. A karácsonyi ünnepségek megrendezésére pedig csapatonkint készülnek az úttörők, a családiasságra való tekintettel, természetesen az egész iskola tanulóifjúságának bevonásával.

Minden reményünk megvan arra, hogy az iskola és a demokratikus szervek összefogása meghozza az igazi örömet és a békességet.

TÉLI VACSORÁK

Lassan vége a tápláló zöldfőzelékek idejének, de a szervezet kívánja a tápláló vitamint. Ezért, ha burgonyát készítünk, főzzük meg mindig héjában, mert így marad benne az értékes tápanyag.

A **sült burgonya** olcsó és tápláló étel, különösen jó a vitaminban ugyancsak gazdag, salátának elkészített piroskáposztával.

Burgonya-lángos. ¼ kg főtt burgonyát, sót, ½ kg lisztet 2 dkg élesztőből, kevés melegvízből és lisztből készült kovásszal, köménymaggal kenyérkeménységűre dagasztunk és letakarva ½ óráig kelni hagyjuk. Akkor zsemlyenagyságú cipókat szaggatunk belőle, kerekre kisodorva újra kelni hagyjuk a deszkán. Mielőtt forró olajban vagy zsírban kisütjük, villával megszurkáljuk.

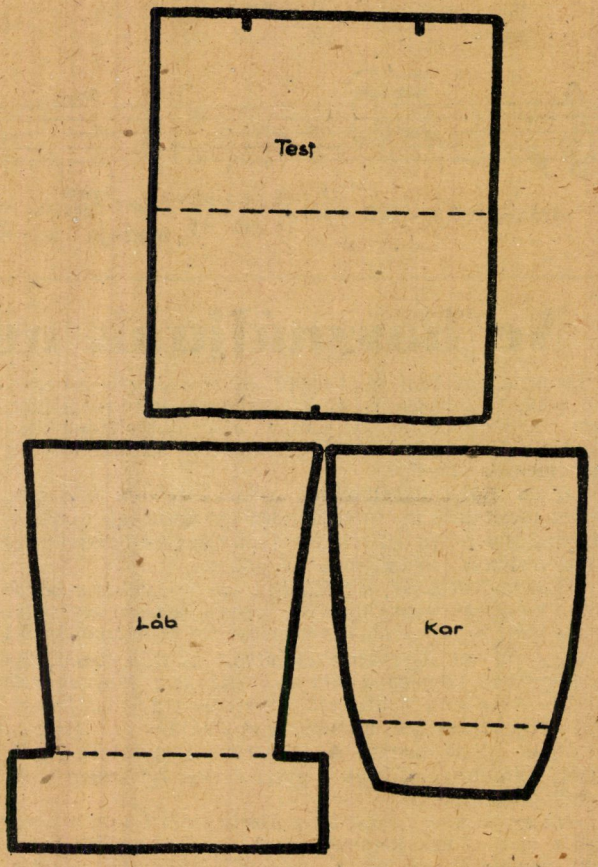
JÁTÉKOK KÉSZÍTÉSE

Babatest

Anyaga: 46×10 cm rózsaszínűre festett vászon vagy a szabásmintáknak megfelelő méretű hulladékdarabok.

Szabása: Minden darabból kettőt szabunk.

Összeállítása: Minden darabot körülvarrunk úgy, hogy a jelzéseknél a tömés részére egy részt kihagyunk és kifordítjuk. Tömés után a láb- és karrészeket úgy varrjuk be, hogy körülbelül 1—1 centiméternyi anyag tömés nélkül maradjon. A lábakat a test alsó részéhez úgy erősítjük hozzá, hogy a lábfej szemben legyen és lazán, hogy a baba le tudjon ülni. A szaggatott vonalak mentén — a kiformálás végett —

a derekat, csuklót, bokát átkötjük erősebb fonállal. A nyakra üzletben kapható, olcsó kis babafejet erősítünk. A babafejet otthon is elkészíthetjük. Úgynevezett »profilrajzot« készítünk a testtel arányos nagyságban; fehér, rózsaszín vagy más világos anyagra rárajzoljuk a két profilt, összevarrjuk, kifordítjuk és kitömjük. A nyakat úgy erősítjük a testhez, hogy ne mozogjon, mert különben a fej lelóg. A baba arcát kifestjük és kócból vagy színes fonálból hajat varrunk rá.

A baba öltöztetése tetszés szerinti lehet. *Parasztbaba:* háromszögletű, piros fejkendő, fehér egyenes darabból szabott kis ingváll, tarka húzott szoknya, piros kötény. *Bébibaba:* főkötő (az előző számban közölt leírás szerint horgolva), játszóruha. *Iskolás-baba:* ingblúz, kék szoknya.

A szülőket nemcsak gyermekeik forró szeretete, hanem a haza iránt érzett erkölcsi kötelesség is arra készteti; mindent kövessenek el azért, hogy gyermekeik erősek és egészségesek legyenek.

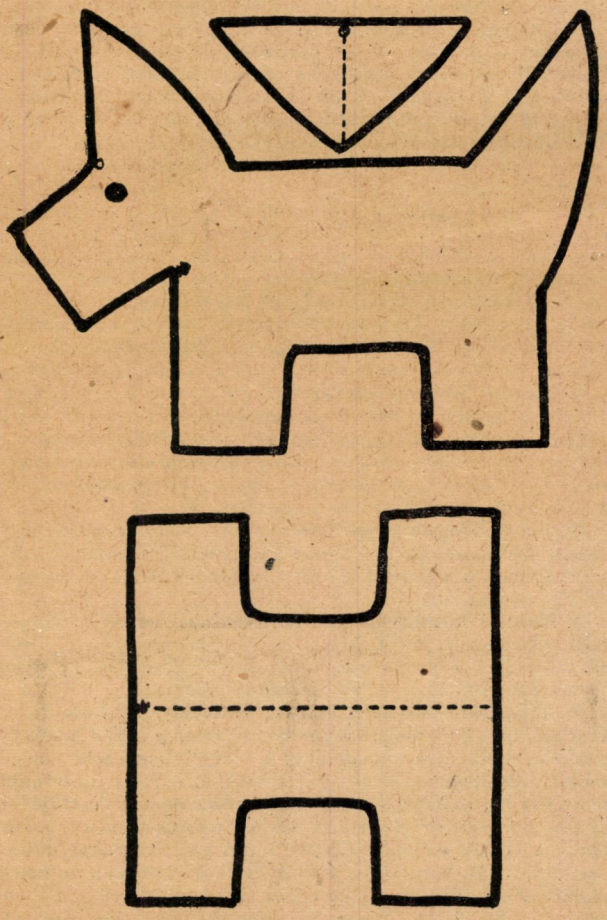
Olvasd és terjeszd a Szülők Lapját!

Kutya

Anyaga: 42×28 cm filc, vastag posztó vagy a szabásmintadaraboknak megfelelő méretű hulladékanyag.

Szabása: A testből 2 darabot, a hasrészből és fejtetőrészből 1—1 darabot szabunk.

Tömés és összeállítás: A hasrészt az anyag színén előöltéssel az egyik testrész alsó részéhez úgy erősítjük hozzá, hogy a szaggatott vonal végén levő jelzés a kutya nyakánál

levő jelzéshez kerüljön, azután ugyanígy a másik testrészdarabhoz. Utána az orrot és farkat körülvarrjuk. A homlokrész beállítása úgy történik, hogy a szaggatott vonal végén levő jelzés a fül tövénél, a széthajlított fülek közepére essék, a hajlított részek a fül hajlított részéhez varródnak. A kutya hátát csak a kitömés után varrjuk össze.

Tömés: Puha rongydarabbal stb. történik úgy, hogy a hasrészt a szaggatott vonal mentén meghajlítva, az állatot csak egészen gyengén laposra tömjük ki. Szemét gyöngyből, száját piros vonallal varrva készítjük, nyakára szíjat, szalagot kötünk.

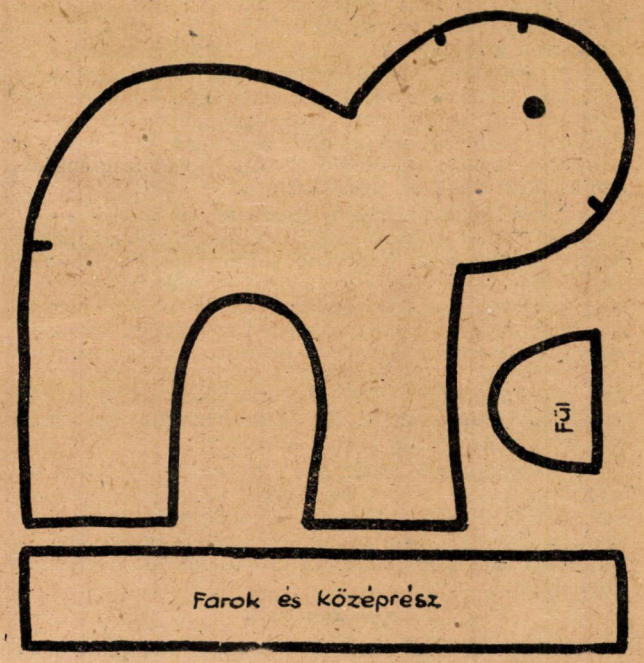
Macska

Anyaga: 28×15 cm filc, viaszosvászon, vastag flanel vagy a szabásmintadaraboknak megfelelő nagyságú hulladékanyag.

Szabás: A megadott méret szerint a testrészből 2 darabot szabunk (az anyag színére és fonákára ügyelni kell!), farokból egyet, fülből kettőt és a farok megadott méretének háromszoros hosszát véve (40 cm), egy egyenes darabot, amely az állat szélességét fogja megadni.

Készítési mód: A testrészt a faroknál levő »—« jelzés szerint elkezdve, az anyag színén, előöltéssel hozzávarrjuk a 40 centiméteres sávhoz, előbb az egyik, majd a másik darabot. A jelzéshez visszaérve körülbelül 2—3 centiméternyi részt, a kitömés végett, nyitvahagyunk. A farokdarabot középen összehajtva, a széleken szintén összevarrjuk.

Tömés és összeállítás: Puha rongy-, flanel-, vatelin- stb. darabokkal az állatot *lapos* formára kitömjük. A tömést a fejen, lábakon kezdjük. A farokba könnyen hajlítható, puha drótot fűzünk és az összevarrás találkozásánál, körül-

belül 2 cm mélységre besüllyesztve, illesztjük a testhez. A füleket a fejtetőn jelzett részhez varrjuk, felébe hajlítva, összevarrás nélkül. Szemet gyöngyből, nyelvet piros rongydarabból készítünk. A nyakra szalagot kötünk.

Közigazgatás és nevelők munkaközössége

Kádár Róbertné, *a IX., kerület elöljárója a legnagyobb szeretettel foglalkozik az iskolák ügyeivel. A közigazgatás teljes szervezetét állította az iskolák minden irányú szolgálatába, s munkájának eredményeképpen a IX. kerület iskolái a szellemi és anyagi vonatkozású újjáépítés egyik remek eredményét érik el a másik után. A siker legfőbb biztosítója a közigazgatás, valamint a nevelői és szülői társadalom egységes szervezete volt. A legutóbbi időben havonta egyszer közös értekezletre gyűjtötte össze Kádár Róbertné a közigazgatás, az igazgatók, a szülői munkaközösségek és az úttörők képviselőit, s mindent megbeszéltek, ami a gyermeket, a családi otthont, a szülőt, az iskolát, a pedagógust érdekli. Ezek az értekezletek most szervezett formát kaptak, mert november 18-án Kádár Róbertné kezdeményezésére megalakult a »IX. ker. közigazgatás, szülői és pedagógustársadalom, valamint úttörők munkaközössége«, széleskörű munkaterületen tevékenykedő tisztikarral, választmánnyal és tagsággal. A munkaközösség elnökévé Kádár Róbertnét, vezetőivé pedig a kerület politikai, társadalmi és gazdasági életében korszerű szerepet játszó szülőket s a legkiválóbb pedagógusokat választották. Az új szervezet működése elé nagy várakozással tekint a IX. kerület minden lakosa.*

Csak az önálló lény képes erőfeszítésre. A kisgyermek önálló tevékenysége, bármilyen egyszerűnek s könnyűnek tűnjék is fel nekünk, erőfeszítésbe és munkába kerül, és ez az akarat és jellemnevelés legjobb iskolája.

*

Vannak olyan családok, ahol a gyermek egy lépést sem tehet a nélkül, hogy rá ne kiáltanának, ahol állandóan viharzik felette a vésztjósló »nem szabad« kiáltás. Ez a legrosszabb módja a nevelésnek.

MI TÖRTÉNIK KÖRÜLÖTTÜNK?

Hogyan gondoskodik a Szovjetunió az anyákról?

Az új ötéves terv komolyan számol a nők különleges helyzetével, tekintélyes összegeket jelöl ki erre a célra, s lényegesen szaporítja a nők részére fennálló intézmények számát. 1946-ban a szülőotthonokban 87.000 ágy volt, 1950-ben ezek száma 141.000-re emelkedik. Ez a lényeges emelkedés azt jelenti, hogy praktikusan véve, minden nő szülőotthonban fog szülni, ahol állandóan kéznél van a szakorvosi segítség, megfelelő ápolást kap és megtanítják, hogyan kell bánni az újszülöttel.

A társadalombiztosítás a terhes és szülőnőnek — ha legalább három hónapot dolgozott — *teljes átlagfizetését juttatja segélyképpen.* Ezenkívül a fiatal anya még külön segélyt kap, hogy a csecsemőápoláshoz szükséges szereket beszerezhesse. Szoptatási segély is jár kilenc hónapon át. A sokgyermekes anyák rendszeres havi segélyt kapnak a társadalombiztosítás költségvetéséből, amely a harmadik élő gyermeknél kezdődik és minden újszülöttel növekszik. Az egyedülálló anyák szintén kapnak hasonló segélyt, már az első gyermek után is. Az ötéves terv költségvetésébe erre a célra 45 milliárd rubelt vettek fel.

A sokgyermekes családanyák a rendes havi segélyen kívül még külön egyszeri segélyt kapnak minden alkalommal, midőn új jövevény emeli a családtagok számát. Az egyszeri segély mérve a családtagok számának emelkedésével arányosan növekszik és az örökbefogadott gyermekek után is jár.

Ifjú zenészek

A Szovjetuniónak hatalmas zeneiskola-hálózata van. Több, mint 400 hatéves, körülbelül 20 tízéves zenei középiskolája működik, a pionír-palotákban, üzemi klubokban gyermek-zenekörök alakultak. A zeneművészet a Szovjetunióban rendkívül elterjedt. Ebben egy ország sem versenyezhet a Szovjetunióval. Nem kevesebb, mint félmillió gyermek foglalkozik zenei tanulmányokkal. Ez a szám csak a zenei középiskolákat látogatókat foglalja magában, akikből a jövő hivatásos zenészei kerülnek ki. E mellett a gyermekek tömegei járnak el a különböző zenekörökbe, ahol hivatásos tanárok vezetésével tanulnak hegedülni, zongorázni, csellózni, vagy a különböző fúvóshangszereken játszani. A zeneművészet most már elérhetővé vált, nemcsak a nagy központok gyermekei számára, hanem az ország legeldugottabb zugaiban lakó kolhozisták, a munkások gyermekei számára is.

Az utóbbi években a szovjet nép kulturális igényeinek és művészi ízlésének színvonala rendkívül megnőtt. A szovjet nép a zeneszerzőktől magas színvonalú és eszmei tartalmú műveket vár a zeneművészet minden műfajában, az opera, szimfonikus zene, dalművészet, kórus és tánczene területén. A Szovjetunióban a komponisták előtt határtalan művészi lehetőségek állanak, a zenekultúra teljes virágzásának feltételei teljes egészükben megvannak. A szovjet komponistáknak olyan hallgatósága van, amilyent a mult egyetlen zeneszerzője sem ismert.

A szülők általában többet törődnek azzal, hogyan kell a gyermeket büntetni, mint azzal, hogyan kell úgy nevelni, hogy a büntetés szükségtelenné váljék.

*

A szülőknek minden szeretetüket, minden igyekezetüket arra kell fordítaniok, hogy olyan körülményeket teremtsenek gyermekük számára, amelyek között az szabadon mozoghat, játszhat, foglalkozhat a nélkül, hogy magának vagy a felnőtteknek kárt okozna.

*

Ha a gyermeket gyakran kell büntetni, ez annak a jele, hogy vagy a gyermek élete rendezetlen, vagy nevelése folyik helytelenül.

HÍREK

★

A napközi otthonokért. A XIV., Telepes-utcai általános iskolában a napközi otthon javára szüreti mulatságot rendeztek, amelyen a Széchenyi-fürdő kultúrgárdája és a Fémlemezipari gyár zenekara is szerepelt. A dolgozók összefogásának szép eredményeképpen 3100 forint jutott az iskola napközi otthonának felszerelésére. 10 asztal és 40 szék már elkészült. — A XIII., Szent László-úti általános leányiskola október 30-án avatta napközi otthonát. A MDP és MNDSz segítségével 14 asztalt, 2 db huszonnégyszemélyes fiókos polcot, 11 színes asztalterítőt kapott az otthon. — A IX., Tóth Kálmán-utcai általános leányiskola napközisei a szülők és a nevelők anyagi hozzájárulásából uzsonnájuk mellé tejet is kapnak. Beszerezték a szükséges aluminiumcsészéket is. Végül: hogy a napközi otthonból száműzzék a ruházkodás adta megkülönböztetést, minden szülő — tehetsége szerint — felajánlott egy kisebb összeget textilia vásárlására. Egy gyár bocsátotta kedvezményes áron az iskola rendelkezésére a szükséges kartonanyagot, amelyből kis kötényeket varrtak. Így a gyermekek külsőleg is egyforma játszópajtásokként tanulnak, szórakoznak a napköziben. Ezek az apró gondoskodások viszik be a napközi otthonba a családi kör melegét.

Kitüntetett fővárosi iskolák. A fővárosi községi iskolák az elmult iskolai év végén iskolájuk életének és sokirányú munkájának bemutatása céljából munkakiállítást rendeztek. Budapest polgármestere a legjobb eredményt elért iskolákat, mégpedig 3 óvodát, 34 általános iskolát, 11 iparosiskolát és 11 középiskolát, elismerésével tüntetett ki.

Ingyenes hangversenybérletet kapott a fővárosi községi iskolák 200 tanulója a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezetének zenei tagozata által rendezett, 6 hangversenyből álló sorozatra.

A fővárosi községi iskolák helyreállítási versenye befejezéséhez közeledik. A kollektív munka remek eredményei bizonyítani fogják a pedagógusok áldozatos munkáját, amelyet a népi demokrácia építése érdekében végeznek.

A XII., Márvány-utca 32. sz. általános fiúiskola I. c. osztálya már ez év eleje óta rendszeresítette a szülői értekezleteknek barátságos teadélutánok keretében való megtartását. Az uzsonna, amelyet első ízben az osztály tanítónője szervezett meg az osztály szülői munkaközösségének vezetőjével együtt, annyira megnyerte a szülők tetszését, hogy azóta maguk a szülők önként vállalják mind az anyagiakat, mind a rendezést. E barátságos osztályértekezlet bővült a nagy iskolai Munkaközösség ismerkedési délutánjává, amelyet november hó 21-én, vasárnap délután tartottak meg az iskolában. A nagyszámban megjelent szülőkön és a tantestület tagjain kívül résztvettek a XII. ker. MNDSz és a társadalmi egyesületek kiküldöttei. A szülők lelkes hangulatban tervezték meg a Mikulás és karácsonyi teendőket és barátságos, vidám hangulatban késő estig együttmaradtak.

A XI., Bartók Béla-út 27. sz. községi általános iskola ifjúsága nagy lelkesedéssel sietett a jogaikért harcoló, sztrájkoló francia bányászok gyermekeinek megsegítésére. Saját tízóraijukról mondtak le s így 182·60 forintot gyüjtöttek össze. Adományukat illetékes helyre juttatták.

Főszerkesztő és felelős kiadó:
Dr. Szoboszlay Ferenc
Felelős szerkesztő:
Hanvai Károly
Szerkesztőbizottság:
Barcza Gedeon, Bartos Mihály, Cserháti Ferenc, Fonó Ernőné, Kovács József, Lenkei Kálmánné, Molnár Vilmos és a Munkaközösség külső tagjai.
A lap megjelenik — július és augusztus kivételével — minden hónap 1. napján.
A szerkesztőség hivatalos órái: minden szerdán 10—12 óráig, Központi városháza, II. em. 225/12. szám alatt.
Kéziratokat nem adunk vissza s nem őrzünk meg.
A lap előfizetési díja félévre 3, egészévre 6, vidékieknek 6·20 Ft.
Előfizetni az egyes iskolák igazgatóinál lehet.
Székesfővárosi házinyomda, Budapest, IV., Közp. városháza — 115874
Felelős vezető: dr. Mihalik Gusztáv